

**ELABORAREA PLANULUI URBANISTIC
PENTRU ZONE CONSTRUITE PROTEJATE ȘI A
REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM
AFERENT
ZONA MINA PETRILA**

ETAPA 1. ELABORAREA STUDIILOR DE FUNDAMENTARE

**ACTIVITĂȚI ECONOMICE, MANAGEMENT ȘI
MARKETING URBAN, DATE SOCIO-
DEMOGRAFICE**

IULIE 2024

CONTRACT NR. 9769/22.04.2024

BENEFICIAR: CONSILIUL JUDEȚEAN HUNEDOARA

ELABORATOR: ASOCIEREA POINT ZERO - IDEOGRAM STUDIO - ARHECO
ARHITECTURA ECONOMICĂ

Colectiv de întocmire a documentației

**Elaborarea Planului Urbanistic pentru Zone Construite Protejate și
a Regulamentului Local de Urbanism aferent - Zona Mina Petrila**

Etapa I – Studii de fundamentare

**Activități economice, management și marketing urban, date
socio-demografice**

**Coordonator documentație de
urbanism:**

urb. dr. geogr. Radu-Matei COCHECI

dr. arh. urb. Toader POPESCU

dr. arh. Ilinca CONSTANTINESCU

**Coordonator studiu de
fundamentare:**

urb. dr. sociolog Andreea PENE

Autori:

urb. dr. sociolog Andreea PENE



Cuprins

Cuprins.....	2
Listă figuri.....	3
Listă tabele.....	5
1. Delimitarea obiectului studiat	6
1.1. Prezentarea generală a demersului.....	6
1.2. Obiective ale studiului de fundamentare.....	7
1.3. Metodologia de abordare a studiului.....	8
2. Analiza critică a situației existente	10
2.1. Profilul socio-demografic.....	11
2.1.1. Evoluția populației	15
2.1.2. Structura socio-demografică.....	17
2.1.3. Riscuri sociale și demografice în zona minei Petrila și vecinătăți	23
2.1.4. Locuirea	26
2.2. Profilul economic.....	33
2.2.1. Evoluția numărului de agenți economici în Orașul Petrila	33
2.2.2. Evoluția cifrei de afaceri în Orașul Petrila	35
2.2.3. Evoluția profitului net în Orașul Petrila	38
2.2.4. Forța de muncă	41
2.2.5. Evoluția fondului funciar	46
2.2.6. Turismul	47
2.2.7. Evoluția și caracteristicile activităților economice din zona Minei Petrila și vecinătăți	49
2.3. Management și marketing urban	51
2.3.1. Rolul Minei Petrila în consolidarea identității orașului	51
2.3.2. Integrarea Minei Petrila în strategii de dezvoltare la nivel județean, periurban (Valea Jiului) și local	53
3. Evidențierea disfuncționalităților și priorităților de intervenție	55
4. Propuneri de eliminare sau diminuare a disfuncționalităților.....	57
5. Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare.....	58
5.1. Prognoze socio-demografice.....	58
5.1.1. Varianta realistă	58
5.1.2. Varianta optimistă.....	59
5.1.3. Varianta pesimistă.....	59
5.2. Prognoze economice	60
5.2.1. Prognoza evoluției indicatorilor economici la nivel regional și județean.....	60
5.2.2. Evoluția economiei orașului Petrila	63
Bibliografie	65
Anexe.....	66
Definire termeni	66

Listă figuri

Fig. 1. Localizarea Oraşului Petrila la nivelul Judeţului Hunedoara.....	10
Fig. 2. Imagine aeriană a Minei Petrila din Oraşul Petrila	11
Fig. 3. Ierarhia UATB-urilor din Judeţul Harghita în raport cu numărul de locuitori.....	12
Fig. 4. Evoluţia numărului de locuitori din cadrul UATB-urilor din Judeţul Harghita, în intervalul 2011-2023	14
Fig. 5. Evoluţia numărului de locuitori din Oraşul Petrila în perioada 1992-2023.....	15
Fig. 6. Evoluţia numărului de locuitori din Oraşul Petrila, în perioada 2011-2023, pe sexe ..	16
Fig. 7. Structura şi evoluţia populaţiei din Oraşul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe grupe cinciinale de vârstă.....	17
Fig. 8. Structura şi evoluţia populaţiei din Oraşul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe grupe cinciinale de vârstă şi sexe.....	18
Fig. 9. Mişcarea naturală a populaţiei din Oraşul Petrila, în intervalul 2011-2022	19
Fig. 10. Evoluţia ratei migraţiei nete, raportat la populaţia rezidentă, în intervalul 1992-2023	20
Fig. 11. Mişcarea migratorie a populaţiei din Oraşul Petrila, în intervalul 2011-2022, raportat la migraţia cu domiciliul	21
Fig. 12. Evoluţia comparată a ratei sporului natural şi ratei migraţiei nete, în intervalul 2011-2022, la nivelul Oraşului Petrila	21
Fig. 13. Evoluţia ratelor nupţialităţii şi divorţialităţii în intervalul 2011-2022, în oraşul Petrila	22
Fig. 14. Localizarea intravilanului şi a Minei Petila la nivelul UATB Petrila.....	24
Fig. 15. Localizarea zonelor urbane marginalizate din Oraşul Petrila.....	25
Fig. 16. Evoluţia numărului de locuinţe din Oraşul Petrila în intervalul 2011-2022	26
Fig. 17. Numărul de locuinţe terminate la sfârşitul anului în oraşul Petrila, în intervalul 2011-2022	27
Fig. 18. Evoluţia suprafeţei locuibile din Oraşul Petrila în intervalul 2011-2022.....	27
Fig. 19. Distribuţia agenţilor economici la nivelul UATB-urilor din Judeţul Hunedoara, în anul 2022	33
Fig. 20. Evoluţia numărului de agenţi economici la nivelul Oraşului Petrila în intervalul 2011-2022	34
Fig. 21. Evoluţia cifrei de afaceri din Oraşul Petrila în intervalul 2011-2022 pe secţiuni din activitate	35
Fig. 22. Ponderea reprezentată de cifra de afaceri a agenţilor economici din Oraşul Petrila, în anul 2022, pe secţiuni din activitate	36
Fig. 23. Distribuţia în terioriu a principalilor agenţi economici din Oraşul Petrila, în raport cu cifra de afaceri.....	37

Fig. 24. Evoluția profitului net înregistrat de agenții economici din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2022, pe secțiuni din activitate.....	38
Fig. 25. Distribuția în teritoriu a principalilor agenți economici din Orașul Petrila, în raport cu profitul net	39
Fig. 26. Ponderea reprezentată de profitul net înregistrat de agenții economici din Orașul Petrila în anul 2022, pe secțiuni din activitate	40
Fig. 27. Ponderea populației active (15-64 ani) din Orașul Petrila în total populație, în intervalul 2011-2023	41
Fig. 28. Ponderea ocupată de populația salariată din Orașul Petrila în total populație activă, în intervalul 2011-2022	42
Fig. 29. Evoluția numărului total de salariați din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022.....	42
Fig. 30. Evoluția ponderii numărului total de angajați ai agenților economici din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022	43
Fig. 31. Distribuția numărului total de angajați din Orașul Petrila, în anul 2022, pe secțiuni din activitate	44
Fig. 32. Evoluția numărului de șomeri înregistrați din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe sexe	45
Fig. 33. Evoluția fondului funciar al orașului Petrila.....	46
Fig. 34. Ierarhia UATB-urilor din Județul Hunedoara în raport cu numărul unităților de cazare	48
Fig. 35. Prognoza evoluției populației Orașului Petrila, în variantă realistă. Orizont 2032. ...	58

Listă tabele

Tab. 1. Evoluția rezidenților din Orașul Petrila pe localități componente, la recensămintele 2002-2011-2021	16
Tab. 2. Evoluția valorilor ratei de dependență demografică, ratei de înlocuire demografică și mediei vârstelor din Orașul Petrila în perioada 2011-2016-2023	17
Tab. 3. Evoluția numărului de elevi înscriși în unitățile de învățământ din Orașul Petrila	28
Tab. 4. Evoluția numărului de cadre medicale din unitățile sanitare din Orașul Petrila.....	31
Tab. 5. Evoluția numărului unităților sanitare din Orașul Petrila	32
Tab. 6. Evoluția structurilor de primire turistică în funcție de tipurile de structuri din Orașul Petrila.....	47
Tab. 7. Evoluția capacității de cazare turistică din Orașul Petrila, în funcție de tipurile de structuri	47
Tab. 8. Evoluția numărului de sosri ale turiștilor în structurile de primire turistică din Orașul Petrila.....	47
Tab. 9. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, utilizând modelul de creștere tendențială	59
Tab. 10. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, în varianta optimistă ...	59
Tab. 11. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, în varianta pesimistă ..	59
Tab. 12. Valoarea produsului intern brut pe județe și regiuni	60
Tab. 13. Valoarea produsului intern brut raportat la numărul de locuitori, pe județe și regiuni	61
Tab. 14. Numărul mediu de salariați la nivel național, pe județe și pe regiuni	61
Tab. 15. Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului la nivel național, pe județe și pe regiuni	62
Tab. 16. Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului la nivel național, pe județe și pe regiuni	62
Tab. 17. Câștigul salarial mediu net la nivel național, județean și regional.....	63

1. Delimitarea obiectului studiat

1.1. Prezentarea generală a demersului

Orașul Petrila este situat în zona sud-estică a Județului Hunedoara, în Valea Jiului de Est, la poalele munților Parâng. Din punct de vedere istoric, Petrila este menționată pentru prima dată în anul 1493, cunoscând o dezvoltare semnificativă în perioada industrializării, datorită exploatării cărbunelui. Activitatea minieră a fost, pentru o lungă perioadă, principalul motor economic al orașului.

Din punct de vedere socio-demografic, Institutul Național de Statistică menționează, în anul 2023, o populație domiciliată de aproximativ 22 601 locuitori, în scădere aproape constantă față de anii precedenți. Totodată, în cadrul **Recensământului Populației și Locuințelor din 2021 (RPL2021)** este menționată o populație rezidentă de doar 19 600 de persoane. Distribuția în raport cu localitățile componente este următoarea:

- Oraș Petrila – 17 988 locuitori – 91,76%
- Localitate componentă Cimpa – 789 locuitori – 4,03%
- Localitate componentă Jieț – 675 locuitori – 3,44%
- Localitate componentă Răskoala – 102 locuitori – 0,53%
- Localitate componentă Tireci – 46 locuitori – 0,24%

Indicatorii utilizați și sursele care au fost consultate pentru obținerea datelor în baza cărora au fost construiți indicatorii sunt următoarele:

- Institutul Național de Statistică
 - Forța de muncă – 2011-2022:
 - Rata de ocupare a resurselor de muncă, pe sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe;
 - Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune C.A.E.N. Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe;
 - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități;
 - Șomeri înregistrați, pe categorii de șomeri și sexe;
 - Populația după domiciliu la 1 iulie pe grupe de vârste și vârste, sexe, județe și localități (1992-2023);
 - Statistici economice – 2011-2022:
 - P.I.B. județ;
 - Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe;
 - Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe județe și localități

- www.listafirme.ro:
 - Număr firme la nivelul Județului Hunedoara în perioada 2011-2022;
 - Număr firme pe secțiuni din activitate în anul 2022 la nivelul Județului Hunedoara;
 - Cifra de afaceri la nivelul Județului Hunedoara în perioada 2011-2022;
 - Cifra de afaceri pe secțiuni din activitate în anul 2022 la nivelul Județului Hunedoara;
 - Profit net total la nivelul Județului Hunedoara în perioada 2011-2022;
 - Profit net total pe secțiuni din activitate în anul 2022 la nivelul Județului Hunedoara;
 - Număr angajați la nivelul Județului Hunedoara în perioada 2011-2022;
 - Număr angajați pe secțiuni din activitate în anul 2022 la nivelul Județului Hunedoara;

Utilizând datele brute furnizate de diversele instituții implicate, am recurs la localizarea spațială a concentrărilor de firme, în special a celor cu cifră mare de afaceri, număr mare de salariați, profit net total cu valoare mare la nivelul Județului Hunedoara. Totodată, informațiile mai sus menționate au fost extrase și la nivel de unitate administrativ-teritorială de bază, conturându-se astfel imaginea generală din perspectivă economică a Orașului Petrila și implicit a Zonei Construite Protejate aferente Minei Petrila din cadrul acestei unități administrativ-teritoriale.

1.2. Obiective ale studiului de fundamentare

Cercetarea a urmărit fundamentarea realizării unor politici teritoriale echilibrate, integrând conservarea resurselor și dezvoltarea bazată pe acestea, în contextul dezvoltării Zonei Construite Protejate aferente Minei Petrila din Orașul Petrila într-o manieră sustenabilă și echilibrată. Totodată, prin identificarea structurii economice actuale ce definește acest perimetru, s-a dorit conturarea unei viziuni de dezvoltare coerente în cadrul teritoriului, având în prim plan nevoile și opțiunile locuitorilor.

Ipotezele de cercetare au fost următoarele:

- Cu cât populația Orașului Petrila este mai tânără din punct de vedere demografic, cu atât perspectivele de dezvoltare ulterioare ale acestei zone vor fi mai ridicate;
- Dacă gradul de atractivitate al Zonei Construite Protejate aferente Minei Petrila din Orașul Petrila, din punct de vedere economic, va crește, atunci calitatea locuirii în zonă va fi îmbunătățită.

Întrebări de cercetare:

- Care este profilul economic al Orașului Petrila?

- Care este numărul locurilor de muncă generate de agenții economici localizați la nivelul Orașului Petrila și la nivelul Zonei Construite Protejate aferente Minei Petrila, în particular?

Principalele obiective ale prezentului studiu sunt:

- Identificarea profilului economic al Orașului Petrila și al Zonei Construite Protejate aferentă Minei Petrila.
- Identificarea tendinței de evoluție din perspectivă economică înregistrate de Zona Construită Protejată aferentă Orașului Petrila.
- Identificarea rolului, din perspectivă economică, pe care îl are Zona Construită Protejată aferentă Minei Petrila la nivelul Orașului Petrila
- Identificarea tendințelor de evoluție socio-demografice înregistrate de Orașul Petrila.
- Stabilirea impactului economic pe care dezvoltarea ansamblului Mina Petrila și a Zonei Construite Protejate aferente acestuia îl va avea asupra economiei locale, în ansamblul său.

1.3. Metodologia de abordare a studiului

Studiul de fundamentare *Studiu privind activitățile economice, management și marketing urban, date socio-demografice* aferent Planului Urbanistic Zonal din Zona Construită Protejată a Orașului Petrila, Județul Hunedoara, a fost elaborat în baza *Ordinului 233 din 26.02.2016, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350 din 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism*. **Studiu privind activitățile economice, management și marketing urban, date socio-demografice** este un studiu de fundamentare cu caracter prospectiv și este realizat pentru o zonă dintr-o localitate de rang III (conform prevederilor legii 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea IV, Rețeaua de Localități), oraș de importanță locală, având un total de 22 601 locuitori domiciliați la 1 iulie 2023.

Principalele surse de referință pentru datele prezentate în cadrul acestui studiu sunt datele statistice oficiale din partea Institutului Național de Statistică, datele furnizate de Primăria Orașului Petrila precum și informații obținute din cadrul documentațiilor de rang superior (Strategii de dezvoltare la nivel Județean și Regional). Nu în ultimul rând, studiul este bazat pe date furnizate de site-uri specializate în inventarierea și generarea de date statistice și analize privind agenții economici de pe teritoriul național, regional, județean și local. Totodată, în cadrul studiului sunt utilizate date furnizate de IPJ Hunedoara, ONRC, precum și informații furnizate prin intermediul studiilor de fundamentare aferente Planului Urbanistic General în vigoare al orașului.

Prezentul studiu este bazat pe datele oficiale puse la dispoziție de Primăria Orașului Petrla, Institutul Național de Statistică și de documentațiile de rang superior, la nivelul Orașului Petrla, Județului Hunedoara și Regiunii Vest.

Caracterul prospectiv al studiului este dat și de relaționarea cu datele oferite de Insitutul Național de Statistică și de Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Totodată, în elaborarea concluziilor și în explicarea anumitor fenomene identificate la nivel teritorial, au fost utilizate surse teoretice și aplicate, generând astfel baze pentru teorii cu efect asupra zonelor rurale din teritoriul național și regional.

2. Analiza critică a situației existente

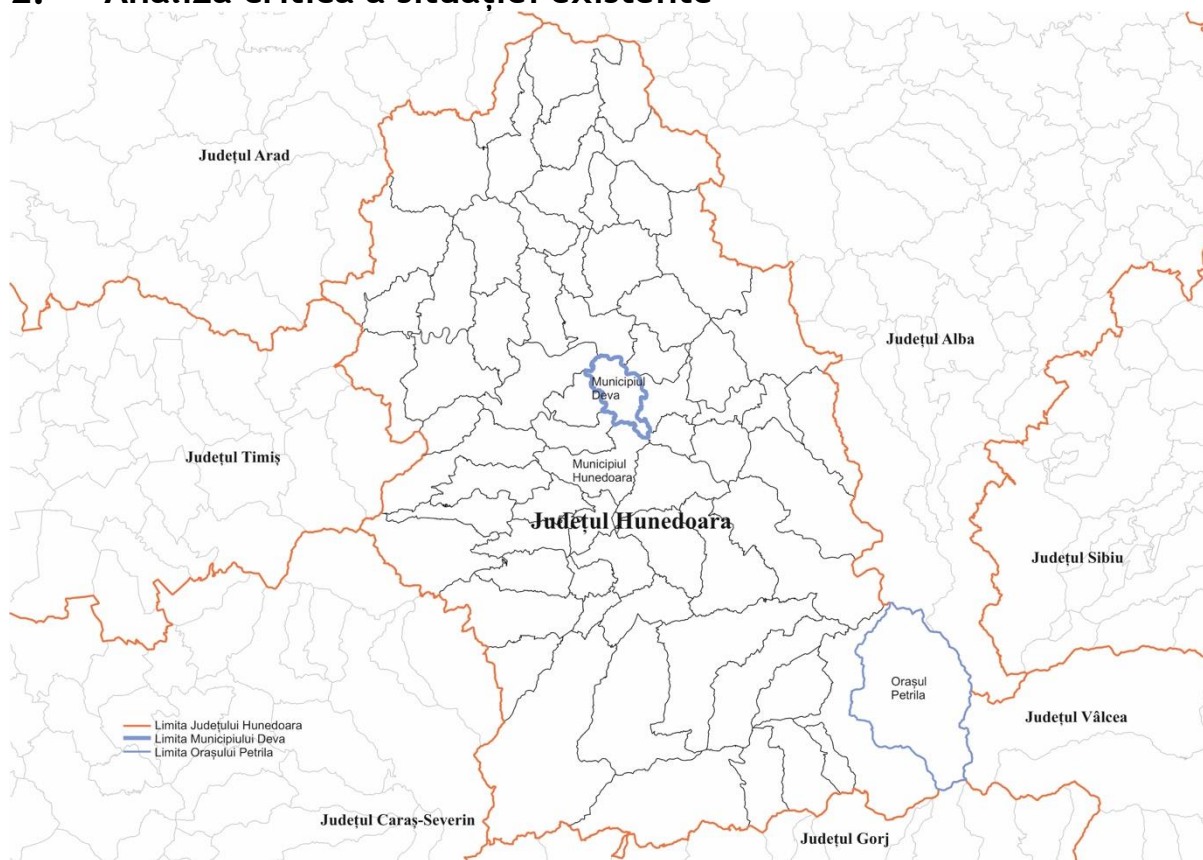


Fig. 1. Localizarea Orașului Petriș la nivelul Județului Hunedoara
Sursa. Prelucrare proiectant

Orașul Petriș este amplasat la limita sud-estică a Județului Hunedoara, asigurând poarta de legătură cu Județele Alba, Vâlcea și Gorj. Cele mai importante municipii de pe Valea Jiului, amplasate în proximitatea acestui oraș, sunt Petroșani și Lupeni, ambele amplasate în Județul Hunedoara, de asemenea.

Din perspectiva accesibilității, Orașul Petriș este tranzitat de DN7A, care face legătura directă cu Drumul European E79, culoar de interes intrajudețean¹.

¹ Conform informațiilor furnizate de PATJ Hunedoara.

2.1. Profilul socio-demografic



Fig. 2. Imagine aeriană a Minei Petrila din Orașul Petrila
Sursa. Arhivă proiectanți

Din perspectiva numărului de locuitori, Orașul Petrila, amplasat în extremitatea sud-estică a județului Hunedoara, are o populație domiciliată de 22 601 locuitori în anul 2023. Așa cum se observă în **Fig. 3**, prezentată mai sus, Petrila este amplasată într-o zonă cu puternic potențial din perspectivă socio-demografică, populațiile unităților administrativ-teritoriale învecinate fiind printre cele mai numeroase la nivelul județului.

Din perspectiva evoluției numărului de locuitori în intervalul 2011-2023, în **Fig. 4**, prezentată mai jos, se remarcă un număr ridicat de unități administrativ teritoriale aflate în declin demografic. Astfel, la nivel județean, UATB-urile cu cele mai ridicate valori ale declinului demografic sunt Bătrâna (o scădere de 23,13%) și Vorța (23,20%), ambele amplasate în zona centrală și vestică a teritoriului județean.

Orașul Petrila, ce face subiectul aceluia studiu socio-economic, prezintă un declin demografic de aproximativ 14,04% în intervalul 2011-2023. Populația acestui oraș scade de la un total de 26 293 locuitori în 2011, la un total de 22 601 locuitori în anul 2023. Declinul demografic înregistrat de Orașul Petrila se ridică peste media județeană, care în anul 2023 este estimată la -11,17%.

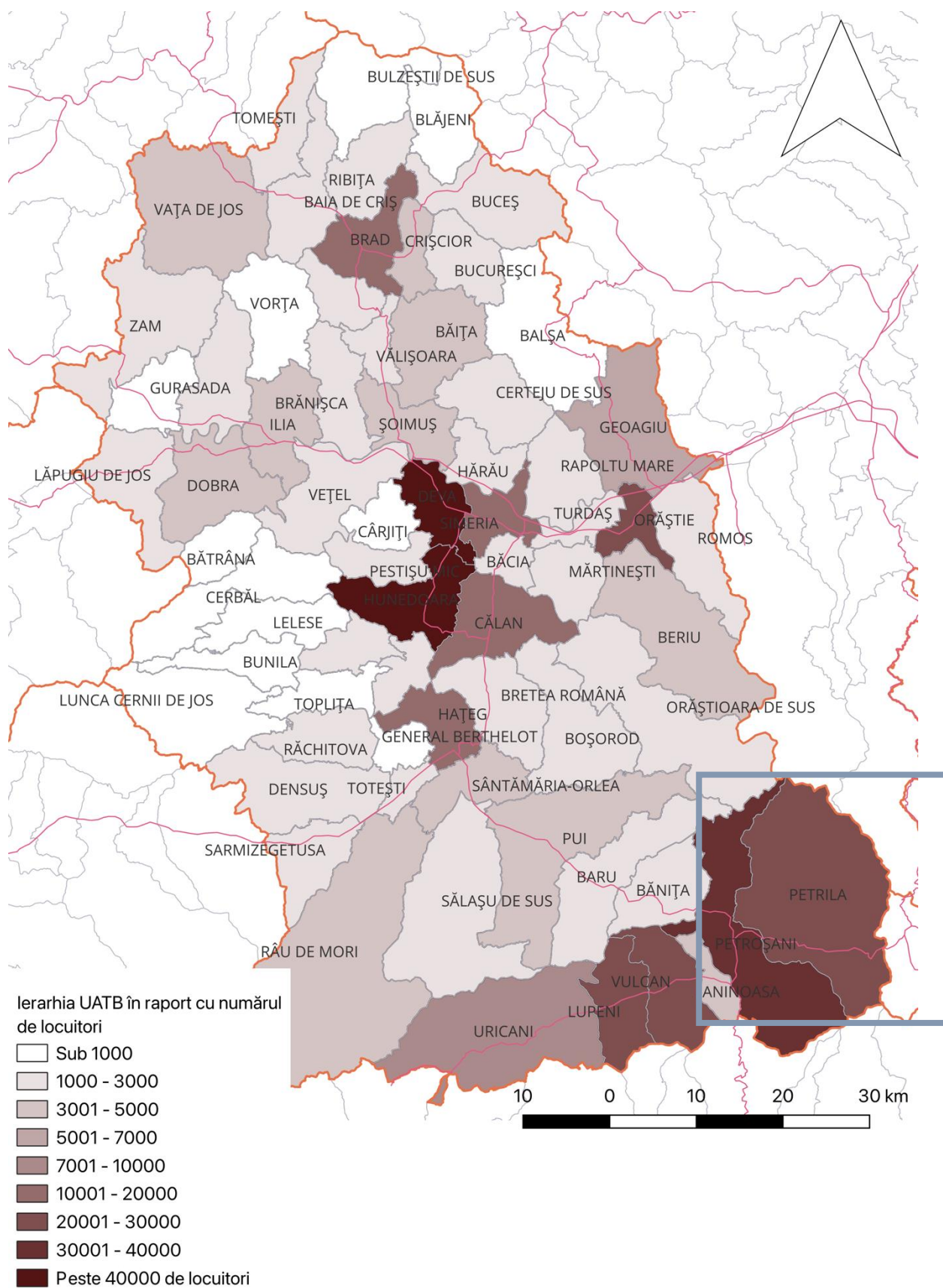


Fig. 3. Ierarhia UATB-urilor din Județul Harghita în raport cu numărul de locuitori
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Din perspectivă etnică, Petrila prezintă caracteristici interesante la nivel local. În raport cu datele furnizate în cadrul RPL2021, la nivelul orașului Petrila este menționată o structură constituia, în proporție de 88,64% din populație de români, urmată fiind de populația de etnie maghiară, în pondere de 2,67% (aproximativ 524 de persoane). Alte grupuri etnice menționate sunt romii (0,21%, adică doar 41 de persoane) și germanii (doar 14 persoane, adică 0,07%). Din totalul rezidenților orașului, un număr total de 8 persoane se încadrează în categoria „*altă etnie*” în timp ce un număr total de 1630 de persoane, reprezentând 8,32% din numărul total de rezidenți, nu oferă informații privind apartenența etnică.

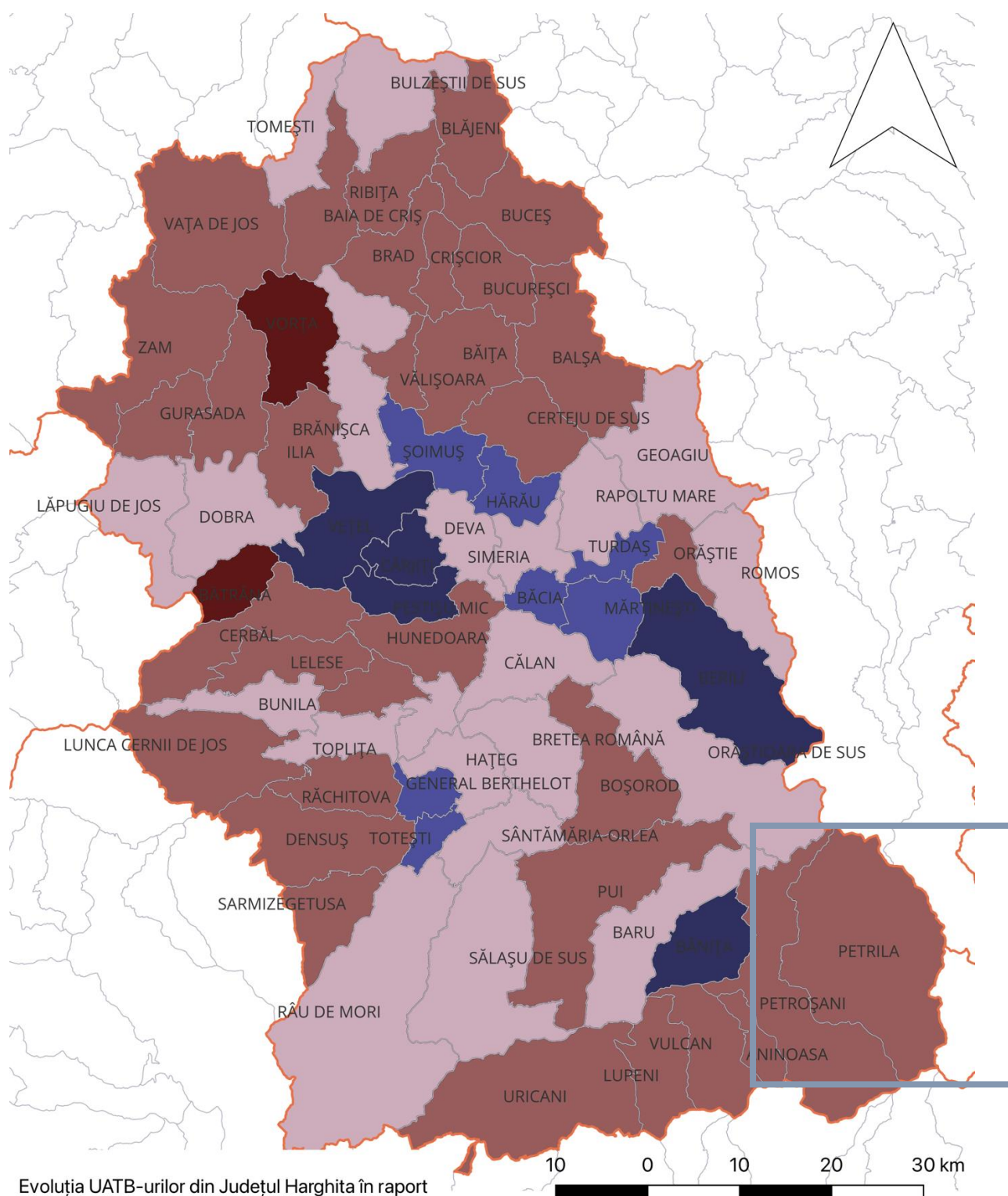
Orașul Petrila a evoluat de-a lungul secolelor, prima sa atestare documentară fiind în anul 1493. Inițial, populația din această zonă era una preponderent agrară, zona fiind locuită într-o manieră dispersată de o populație cunoscută sub denumirea de *momârlani*². Acești locuitori ai zonei aveau ca principale ocupații agricultura și păstoritul. Din perspectiva originilor lor, momârlanii sunt considerați ca fiind descendenți direcți ai populațiilor daco-romane care au locuit în zonă încă din antichitate³.

Orașul Petrila, alături de alte unități administrativ-teritoriale din Valea Jiului, a trecut printr-un proces de densificare generat de descoperirile miniere de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Începerea exploatărilor a condus la o rapidă densificare odată cu anul 1840, generând astfel o mixitate socială accelerată. Apare, astfel, distincția dintre *momârlani*, populația agrară locală, și *barabe*, adică populațiile de mineri venite după începerea exploatărilor.

Această distincție socio-culturală se menține astăzi vizibilă la nivelul spațiului construit din Petrila. Astfel, țesutul urban menține încă o distincție spațială clară între vechea locuire rurală, cu locuințe individuale, populată de momârlani și noul țesut al coloniștilor, în general caracterizat de locuințe colective (blocuri).

² Termen unguresc ce descrie populația veche, rurală, ce se găsea în această zonă. Această populație a rămas în zonă chiar și după retragerea trupelor Austro-Ungare din timpul Primului Război Mondial.

³ Pascu, A. (2009). The Momârlan's Museum.(Elena Mălinesc and Petru Gălățean Ethnographic Collection)(A Case Study). *Martor. Revue d'Anthropologie du Musée du Paysan Roumain*, (14), 165-170



Evoluția UATB-urilor din Județul Harghita în raport cu numărul de locuitori în intervalul 2011-2023

Scădere mai mare de 20,0%

-20,0% - -10,1%

-10,0% - 0,0%

0,1% - 5,0%

Creștere peste 5,0%

Fig. 4. Evoluția numărului de locuitori din cadrul UATB-urilor din Județul Harghita, în intervalul 2011-2023

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

2.1.1. Evoluția populației

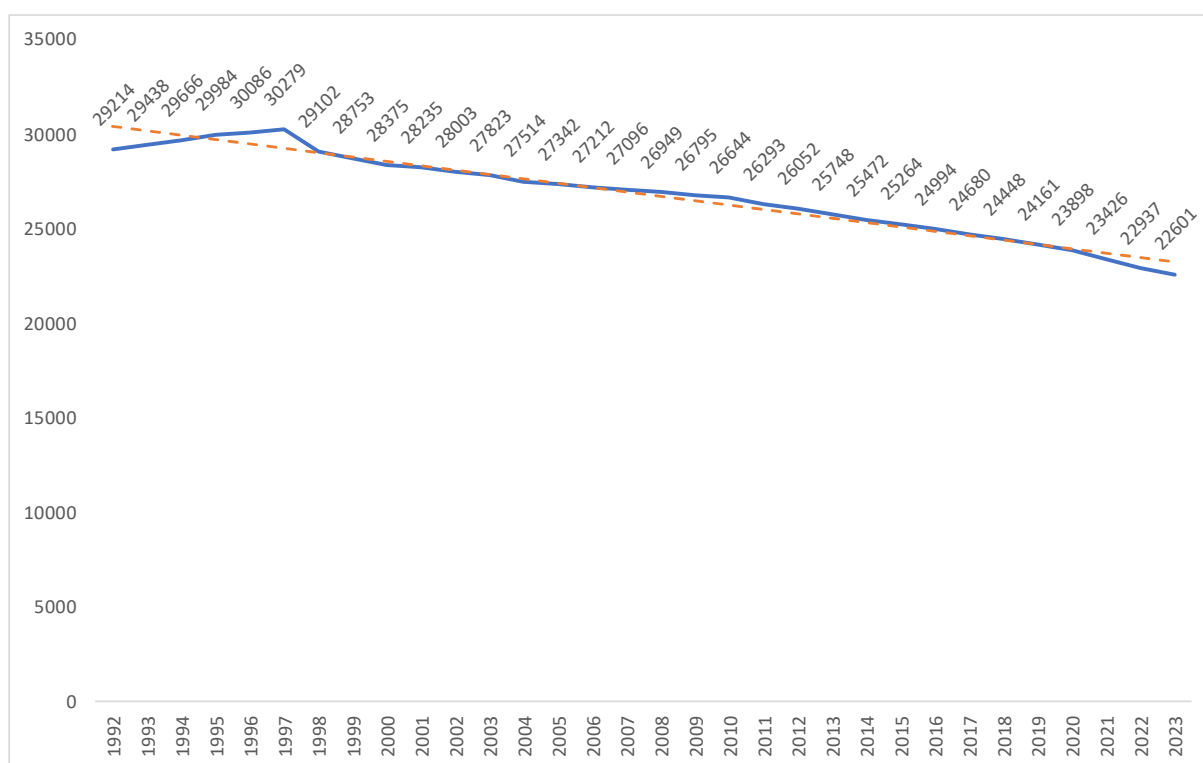


Fig. 5. Evoluția numărului de locuitori din Orașul Petrila în perioada 1992-2023

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Așa cum reiese din **Fig. 5**, prezentată mai sus, populația Orașului Petrila raportează o scădere demografică aproape constantă. În intervalul 1992-2023 remarcăm două intervale disproporționate de lungime. Astfel, în perioada 1992-1997 se observă o creștere a numărului de locuitori din orașul Petrila, de la 29 214 persoane în 1992 la 30 279 persoane în anul 1997. Începând cu anul 1997, Orașul Petrila cunoaște un declin demografic aproape constant, ajungând în 2023 la doar 22 601 locuitori.

Din perspectiva distribuției numărului de locuitori pe sexe, în **Fig. 6** se observă un echilibru destul de clar, cu toate că se remarcă o tendință puțin mai accentuată de scădere demografică a populației masculine față de populația feminină. Din perspectivă procentuală, în anul 2011 populația masculină reprezenta 49,87% din totalul populației localității în timp ce populația feminină reprezenta o pondere de 50,13%. În 2023 ponderea populației masculine este de 49,43% în timp ce populația feminină reprezintă 50,57%. Se observă, deci, o distribuție echilibrată a populației pe sexe în Orașul Petrila, populația feminină menținându-se pe tot parcursul intervalului la cote puțin mai ridicate decât populația masculină. Diferența procentuală este, însă, de aproximativ 1% pe tot parcursul intervalului studiat.

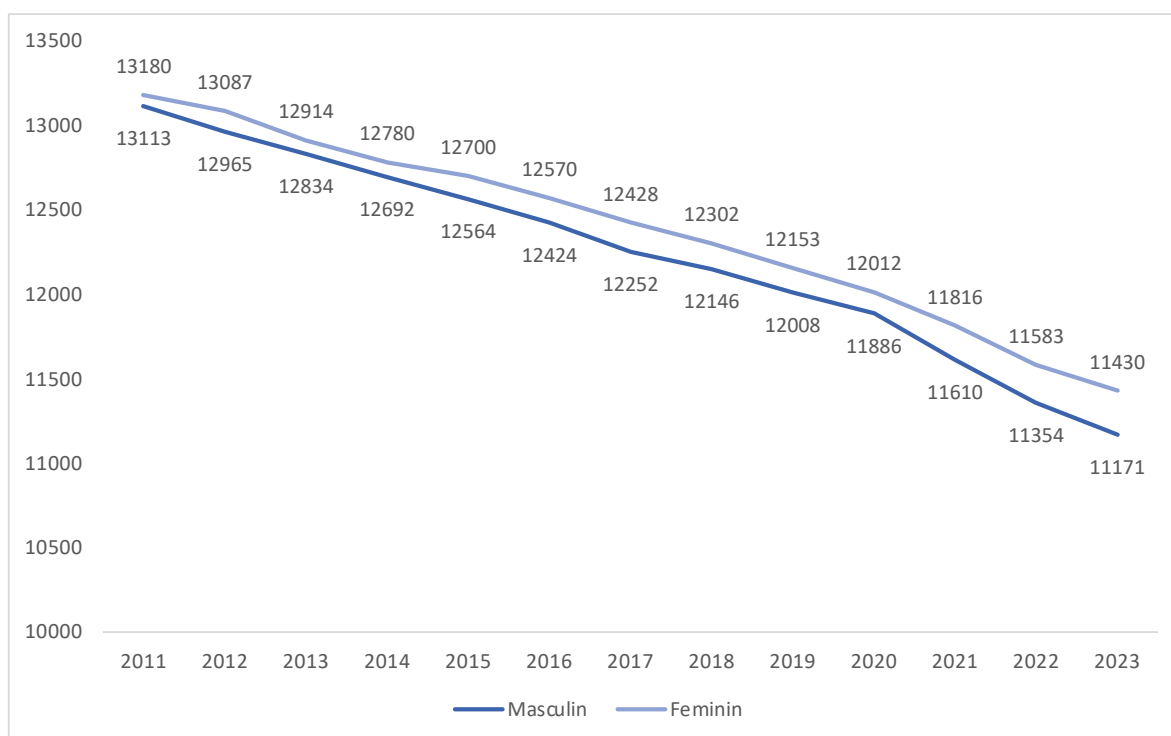


Fig. 6. Evoluția numărului de locuitori din Orașul Petrila, în perioada 2011-2023, pe sexe
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Tab. 1. Evoluția rezidenților din Orașul Petrila pe localități componente, la recensămintele 2002-2011-2021

	2002	2011	2021	Evoluție 2002-2011	2002- 2011(%)	Evoluție 2011-2021	2011- 2021 (%)
ORAȘ PETRILA	24.023	20.574	17.988	-3.449	-14,36%	-2.586	-12,57%
CÎMPA	771	1061	789	290	37,61%	-272	-25,64%
JIEȚ	803	862	675	59	7,35%	-187	-21,69%
RĂSCOALA	176	139	102	-37	-21,02%	-37	-26,62%
TIRECI	67	56	46	-11	-16,42%	-10	-17,86%
TOTAL	25.840	22.692	19.600	-3.148	-12,18%	-3092	-13,63%

Sursa. RPL2002, RPL2011, RPL2021

Din perspectiva evoluției numărului de locuitori rezidenți, prezenți în datele furnizate în cadrul recensămintelor populației și locuințelor din anii 2002, 2011 și 2021, remarcăm scăderi aproape constante ale volumelor de locuitori. Astfel, în cadrul studiului se remarcă o scădere de 12,18% a numărului de locuitori în intervalul 2002-2011, urmată de o scădere cu 13,63% a numărului de locuitori din intervalul 2011-2021. Analizate pe localități componente, datele indică o creștere considerabilă a numărului de locuitori din Cîmpa în intervalul 2002-2011 (cu 37,61%), aceasta fiind urmată, însă, de o scădere cu 25,64% a numărului de rezidenți în intervalul următor 2011-2021. Localitatea cu cel mai mic număr de rezidenți este Tireci, care prezintă o tendință descendentă constantă, având în anul 2021 doar 46 de locuitori, conform datelor RPL2021.

2.1.2. Structura socio-demografică

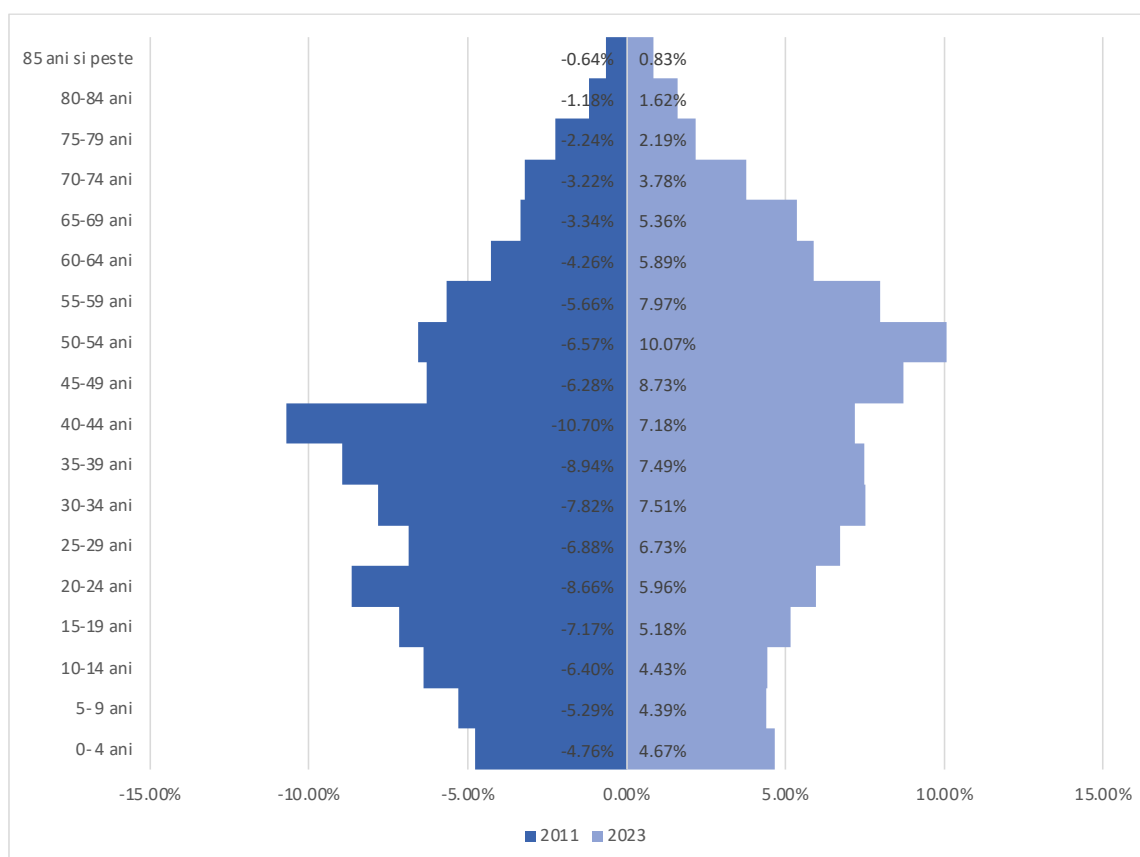


Fig. 7. Structura și evoluția populației din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe grupe cincinale de vârstă

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Orașul Petrila prezintă o tendință clară de îmbătrânire demografică, tendință ce se remarcă prin intermediul valorilor din ce în ce mai ridicate ale medie vârstelor din perioada 2011-2023 precum și din creșterea ratei de dependență demografică și scăderii ratei de înlocuire demografică. Totodată, se remarcă în **Fig. 7**, prezentată mai sus, că în anul 2011, intervalul de vârstă de dominant, din perspectivă cantitativă, este cel cuprins în categoria 20-45 ani în timp ce intervalul dominant în anul 2023 este cuprins în categoria 30-55 ani.

Tab. 2. Evoluția valorilor ratei de dependență demografică, ratei de înlocuire demografică și mediei vârstelor din Orașul Petrila în perioada 2011-2016-2023

	2011	2016	2023
0-14 ani	16,45%	14,09%	13,50%
15-64 ani	72,94%	74,13%	72,71%
65 ani și peste	10,61%	11,78%	13,79%
Rata de dependență demografică	0,37	0,35	0,38
Rata de înlocuire demografică	1,55	1,20	0,98
Media de vârstă	36,55	38,77	40,68

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Din perspectiva evoluției numărului de locuitori, în intervalul 2011-2023 orașul Petrila a pierdut un total de 3 692 locuitori, reprezentând un declin demografic de aproximativ 14,04%. În raport cu structura pe grupe mari de vârstă, Orașul Petrila înregistrează o scădere a aproape 30% a numărului copiilor (categoria de vârstă 0-14 ani), aproape 15% a numărului persoanelor din grupa de vârstă activă (15-64 ani) și o creștere de aproape 12% a numărului persoanelor vârstnice (65 ani și peste). Astfel, așa cum am precizat anterior, ponderea persoanelor tinere este în scădere (de la 16,45% în 2011 la doar 13,5% în anul 2023) în timp ce ponderea vârstnicilor este în creștere (de la 10,61% în anul 2011 până la 13,79% în anul 2023).

Din perspectiva distribuției pe sexe, în Fig. 8, prezentată mai jos, se observă un echilibru foarte bun între persoanele de sex feminin și cele de sex masculin din localitate. Excepție fac persoanele din categoria de vârstă de 65 ani și peste, unde numărul femeilor depășește simțitor pe cel al bărbaților. Explicația este, însă, în faptul că speranța de viață a persoanelor de sex feminin este mai mare decât cea a persoanelor de sex masculin.

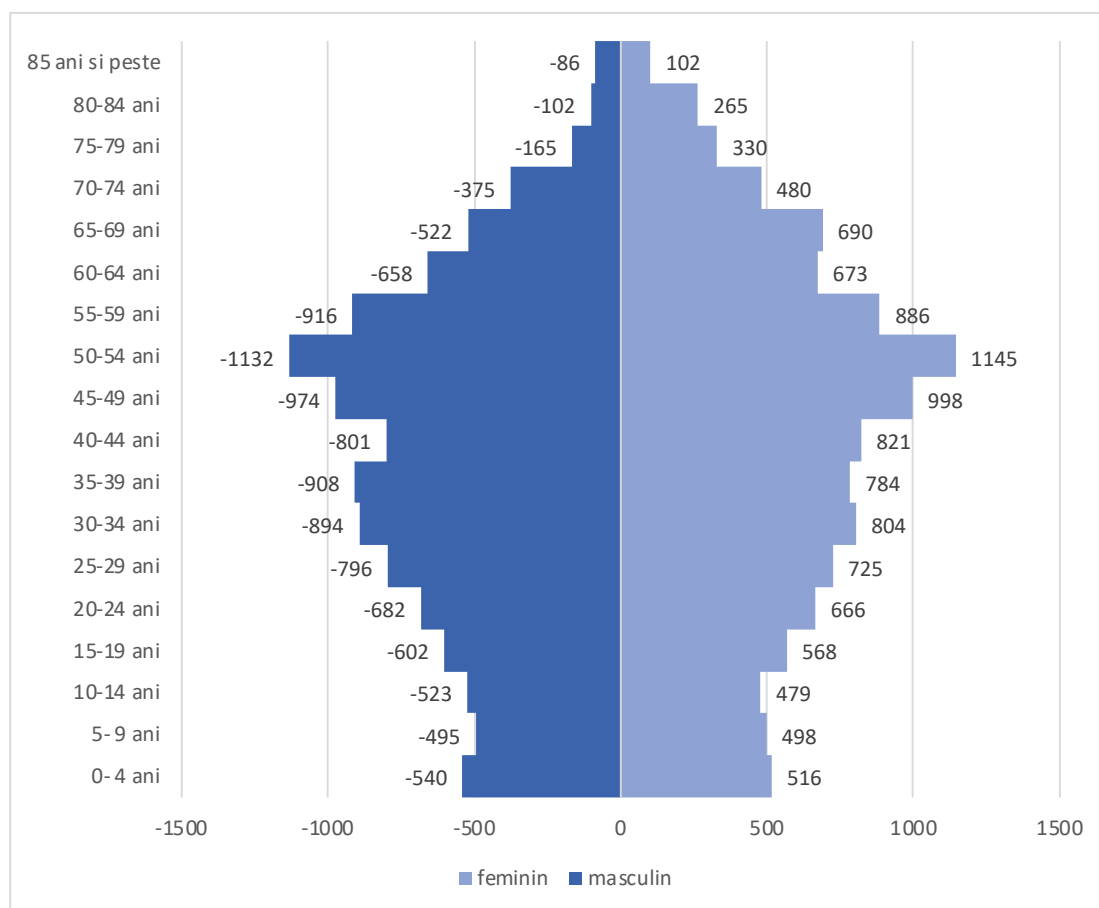


Fig. 8. Structura și evoluția populației din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe grupe cincinale de vârstă și sexe

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

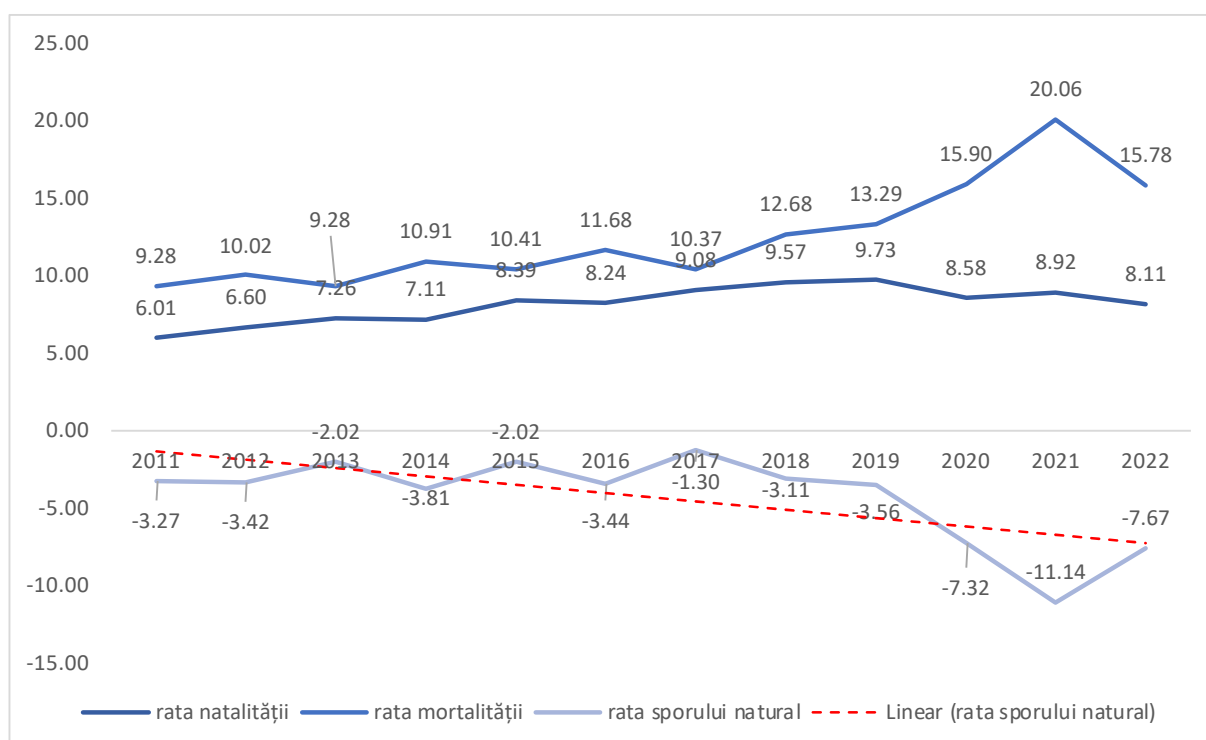


Fig. 9. Mișcarea naturală a populației din Orașul Petrița, în intervalul 2011-2022

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Rata natalității – numărul nașcuților vii raportat la 1.000 de locuitori din anul respectiv.

Rata mortalității – numărul deceselor raportat la 1.000 de locuitori din anul respectiv.

Rata sporului natural – diferența dintre rata natalității și rata mortalității.

Mișcarea naturală a populației din Orașul Petrița indică o tendință preponderent descendentă și cu precădere negativă pe tot parcursul intervalului studiat (2011-2022). Astfel, cea mai mică valoare a ratei sporului natural din acest oraș a fost înregistrată în anul 2021 când, pe fundalul pandemiei de COVID-19, numărul deceselor din localitate a crescut simțitor în raport cu natalitatea care prezintă, mai degrabă, o tendință relativ constantă, cu ușoare fluctuații în perioada recentă.

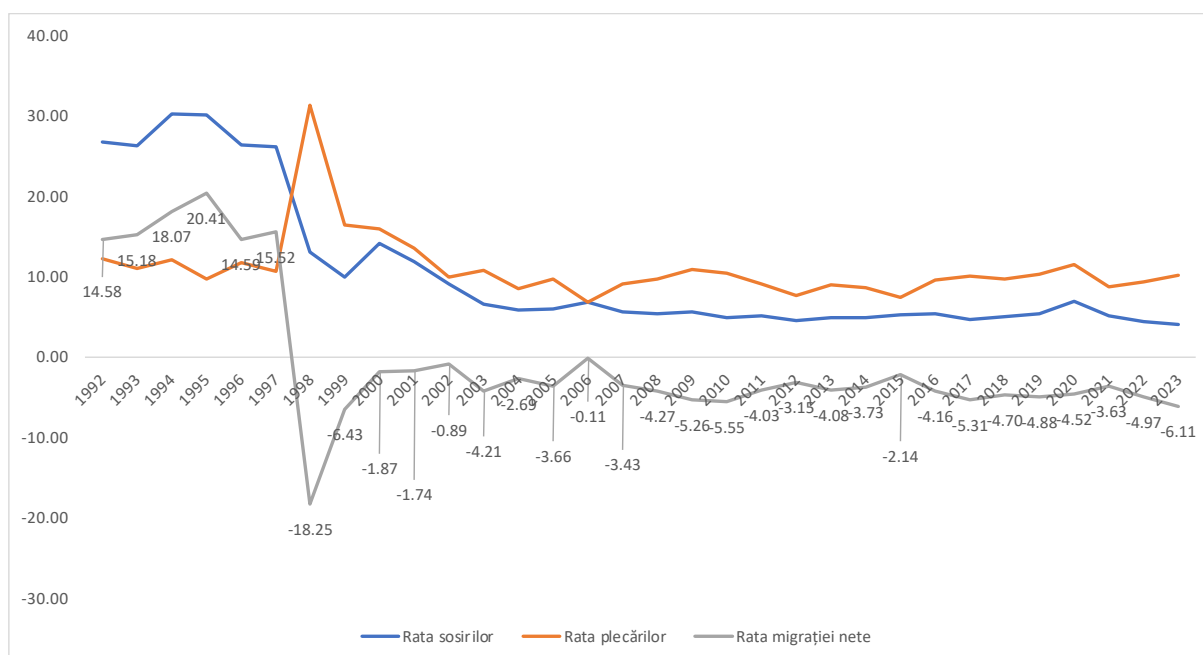


Fig. 10. Evoluția ratei migrației nete, raportat la populația rezidentă, în intervalul 1992-2023
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Rata migrației nete – diferența dintre numărul plecărilor și numărul stabilirilor cu domiciliul, inclusiv migrația externă - raportat la 1000 de locuitori.

Din perspectiva evoluției ratei migrației nete, calculată prin raportare la rezidenți, în **Fig. 10**, prezentată mai sus, se observă momente diferite la nivelul Orașului Petrla. Astfel, atractivitatea acestui oraș a fost în creștere în special până în anul 1997. În această perioadă, rata sosirilor cu reședința a fost mai ridicată decât cea a plecărilor cu reședința din oraș. În anul 1998 a fost înregistrată cea mai mică rată a migrației nete din Petrla, numărul sosirilor cu reședința fiind de 380 de persoane în timp ce au fost înregistrate 911 plecări cu reședința din oraș.

Aceste evenimente corespund unei perioade, urmare a căderii regimului comunist, de restructurări economice majore, rezultând în disponibilizări numeroase. Imediat după această perioadă, se observă în figura alăturată, rata migrației nete a căpătat valori negative în fiecare an până în prezent, numărul sosirilor cu reședința în zonă fiind în mod constant mai mic decât numărul plecărilor cu reședința.

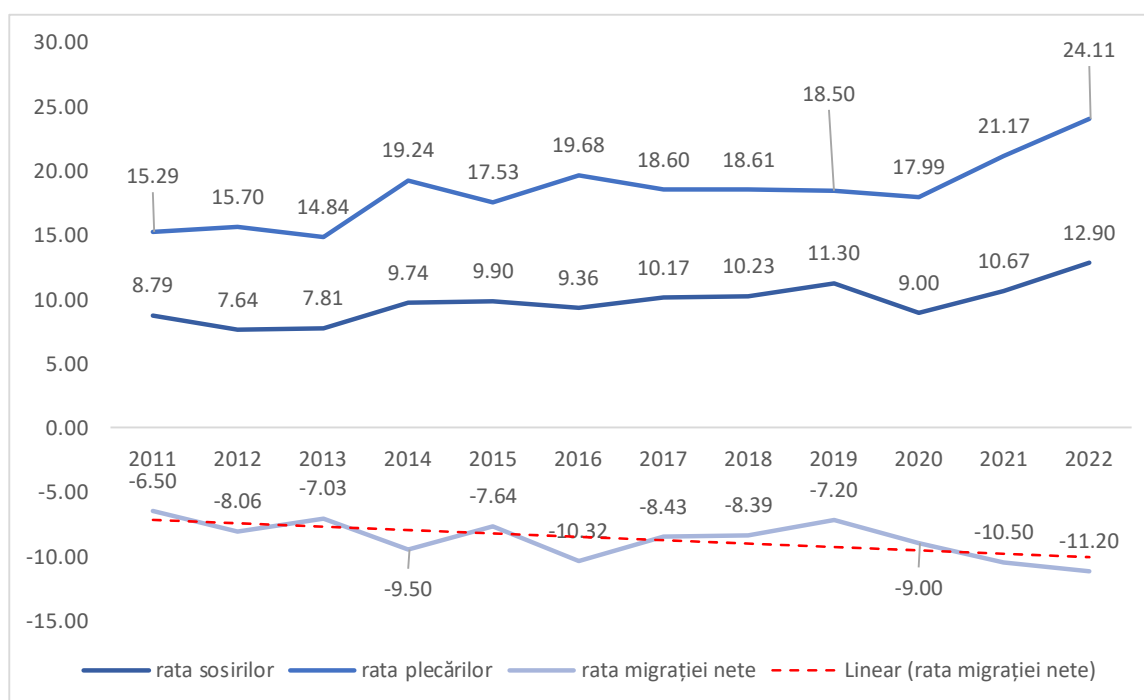


Fig. 11. Mișcarea migratorie a populației din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2022, raportat la migrația cu domiciliul

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Tendința înregistrată de Orașul Petrila în raport cu migrația populației este, similar tendinței mișcării naturale, una negativă. Astfel, așa cum se observă în Fig. 11, prezentată mai sus, rata migrației nete din perspectiva schimbărilor de domiciliu este în scădere aproape constantă în intervalul 2011-2022, valoarea cea mai mică fiind înregistrată chiar în anul 2022, când în orașul Petrila au fost înregistrate 296 de sosiri cu domiciliul și un total de 553 plecări cu domiciliul din localitate.

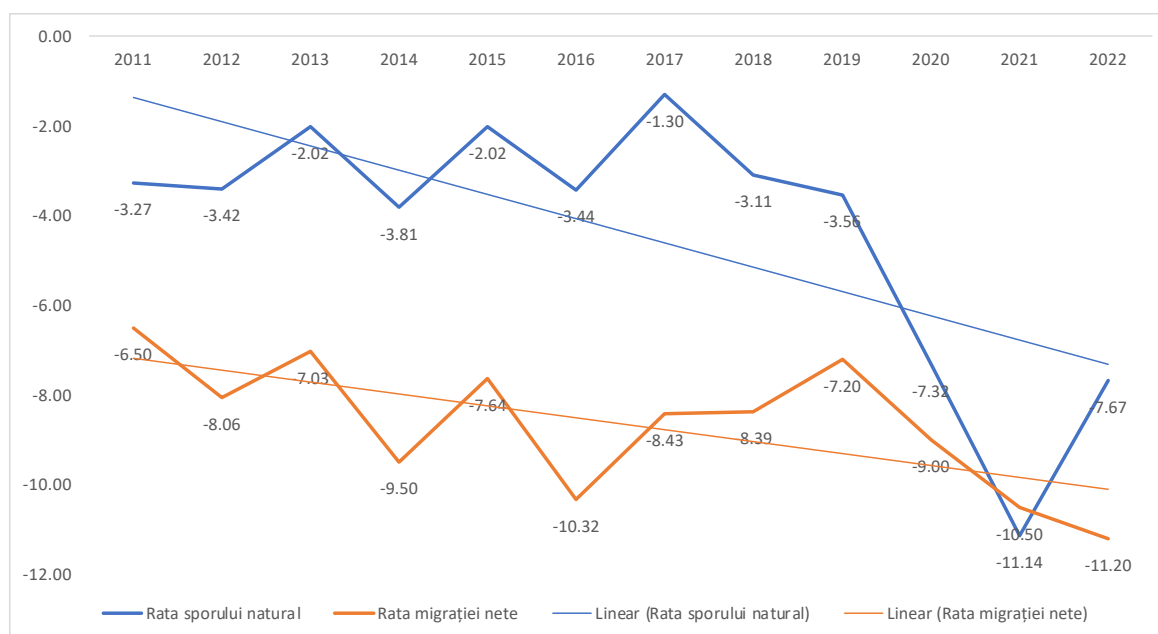


Fig. 12. Evoluția comparată a ratei sporului natural și ratei migrației nete, în intervalul 2011-2022, la nivelul Orașului Petrila

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

În **Fig. 12** au fost evaluate ratele comparate ale sporului natural și ale migrației nete la nivelul Orașului Petrla în intervalul 2011-2022. Așa cum se observă, ambele valori sunt negative și prezintă puternice tendințe descendente, fapt ce confirmă tendința de depopulare și îmbătrânire demografică înregistrată la nivel local.

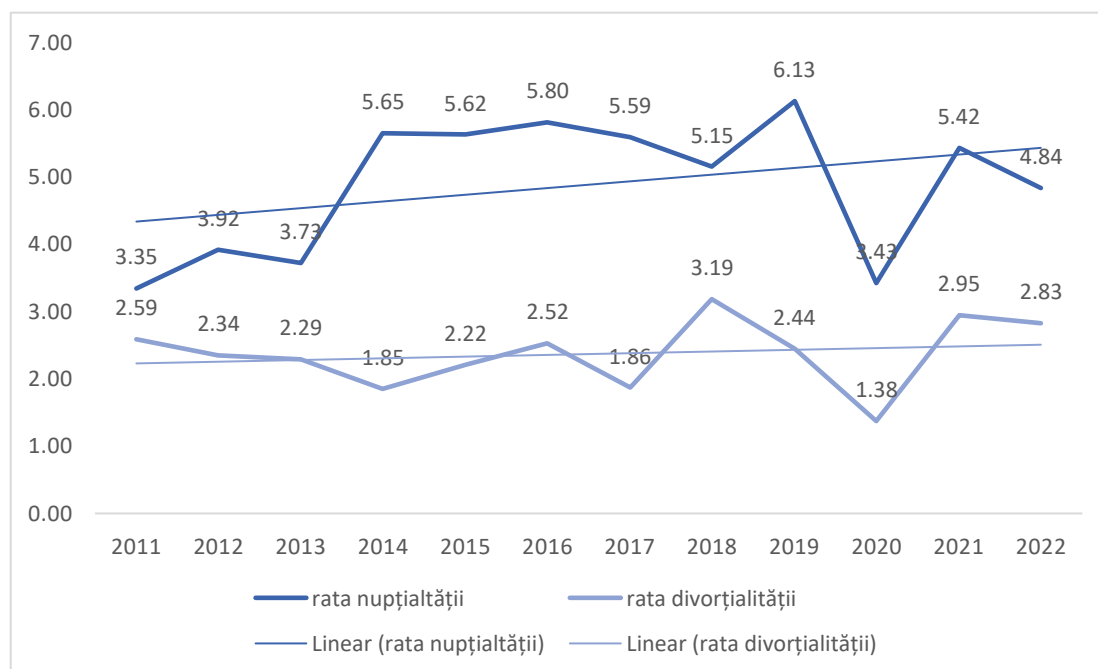


Fig. 13. Evoluția ratelor nupțialității și divorțialității în intervalul 2011-2022, în orașul Petrla
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Rata nupțialității a avut o evoluție sinuoasă, dar care pe ansamblu denotă stabilitate. Se observă faptul că variațiile au fost foarte notabile în perioada 2011-2014 (când au fost înregistrate creșteri ale valorilor ratelor nupțialității) și în perioada 2019-2022, când s-au înregistrat valori cu diferențe foarte notabile. În prezent rata nupțialității este de 4,84 căsătorii la mia de locuitori, fiind printre ratele medii ale nupțialității din intervalul studiat. Cea mai ridicată rată a nupțialității a fost înregistrată în anul 2019, atunci când au fost înregistrate un total de 148 de căsătorii, reprezentând o rată de 6,13 căsătorii la mia de locuitori la nivelul Orașului Petrla.

Rata divorțialității a avut o evoluție mai puțin fluctuantă în intervalul studiat. În general, la nivelul Orașului Petrla nu au fost înregistrate variații mari ale ratei divorțialității, cele mai multe divorțuri fiind consemnate în anul 2018, când rata divorțialității a fost de 3,19 divorțuri la mia de locuitori. În acel an, numărul divorțurilor a fost de 78 în Orașul Petrla.

Evoluția nupțialității și divorțialității în Orașul Petrla se încadrează în evoluția de ansamblu a populației României, în care nupțialitatea rămâne la cote destul de ridicate și divorțialitatea la niveluri scăzute, confirmând atașamentul oamenilor față de instituția familiei, în general.

2.1.3. Riscuri sociale și demografice în zona minei Petrila și vecinătăți

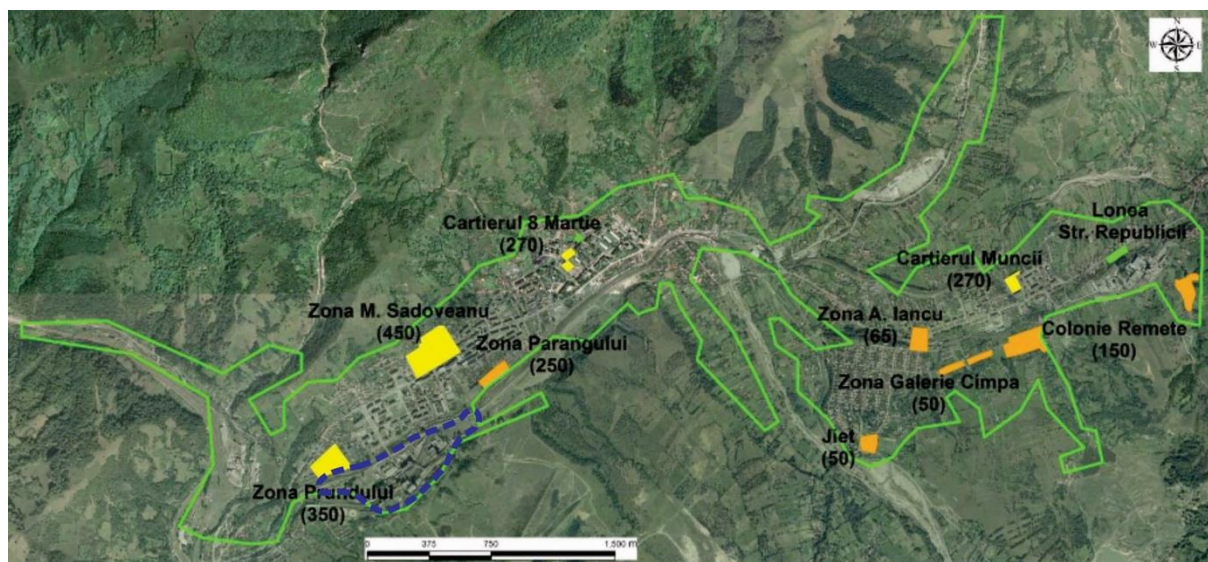
Din perspectiva suprafeței sale, UATB Petrila este una dintre cele mai întinse unități administrativ-teritoriale de bază din Județul Hunedoara. Cu o suprafață totală de 308,7 km² (30 870 ha), acest oraș are o suprafață a intravilanului în creștere, ultima extindere fiind realizată în anul 2021 când suprafața aceasta a crescut de la 774 ha la 1 040 ha. Din perspectivă procentuală, intravilanul acestui oraș reprezintă doar 3,37% din suprafața întregului UATB, fiind concentrată cu precădere în zona central-vestică a teritoriului (*a se vedea Fig. 14, prezentată mai jos*).

Atlasul zonelor urbane marginalizate menționează procente ridicate de populație din Orașul Petrila aflată în **zone dezavantajate pe capital uman (36,94%)** sau **zone dezavantajate pe ocupație (31,53%)**. Alte procente de populație, ocupând o pondere mult mai redusă din total, sunt cele *aflate în zone marginalizate (2,65%), aflate în zone dezavantajate pe locuire (0,86%) și aflate în zone cu instituții sau zone sub 50 de locuitori (0,27%)*. Ponderea populației aflate în zone nedezavantajate este de doar 27,75%, fiind printre cele mai scăzute dintre zonele urbane ale Județului Hunedoara, după Orașele Aninoasa (8,56%) și Uricani (6,38%). Procentul de populație aflată în zonă nedezavantajată este mult sub media județeană, unde este menționată o medie de 62,88% pentru zona urbană.



Fig. 14. Localizarea intravilanului și a Minei Petila la nivelul UATB Petrila
Sursa. Prelucrare proiectant

Din perspectiva dispunerii zonelor urbane marginalizate în cadrul teritoriului intravilan al Orașului Petrila, Atlasul Zonelor Urbane marginalizate menționează, la nivelul anului 2011, un total de aproximativ 1 905 persoane. Așa cum se observă în **Fig. 15**, dintre acestea, unele sunt aflate în categoria zonelor de tip ghetou cu blocuri (1 340 persoane) în timp ce 565 de persoane sunt în zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori. Dispunerea teritorială indică o ușoară segregare din perspectiva celor două categorii, cea mai mare parte a zonelor de tip ghetou cu blocuri fiind concentrată în zona de vest a teritoriului, pe când cei mai mulți dintre locuitorii aflați în zonele de tip ghetou în fostele colonii de muncitori se găsesc în zona estică. Se remarcă, totodată, că localitățile aparținătoare Cîmpa, Răskoala, Tirici și Jieț nu prezintă comunități urbane marginalizate.



Legendă

- zone de tip ghetou cu blocuri
- zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- zone de locuințe sociale modernizate

Fig. 15. Localizarea zonelor urbane marginalizate din Orașul Petrila
Sursa. Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

În vecinătatea Minei Petrila se remarcă prezența **Zonei Prundului**, ce adăpostea la nivelul anului 2011, un total de 350 de locuitori. Zona Prundului este o zonă aflată în categoria **ghetourilor de blocuri**, fiind în imediata proximitate a perimetrului ce delimitează Mina Petrila, la nord de aceasta. Relativ aproape de acest perimetru se mai găsesc și **Zona Mihail Sadoveanu (450 de locuitori)**, tot în categoria ghetourilor de blocuri și **Zona Parângului (250 de locuitori)**, aflată în categoria ghetourilor în foste colonii muncitorești.

Pe teritoriul Orașului Petrila sunt menționate și zone de locuințe sociale modernizate, numărul persoanelor ce locuiesc în aceste zone nefiind cunoscut. În medie, anunță un raport emis de Primăria Orașului Petrila, privind starea economică, socială și de mediul a orașului Petrila în anul 2018, indică faptul că în Orașului Petrila numărul de beneficiari care s-au adresat Direcției de Asistență Socială Petrila a fost de 1 311 familii/ persoane.

Deși nu se găsește pe teritoriul Orașului Petrila, în partea sudică a teritoriului foste E.M. Petrila se găsește Zona Urbană Marginalizată Bosnia, aflată pe teritoriul administrativ al Municipiului Petroșani. Conform datelor furnizate de Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, ZUM Bosnia se găsește în vecinătatea sudică a fostei E.M. Petrila, fiind constituită din zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori. Din perspectiva numărului de locuitori, conform datelor furnizate la nivelul anului 2011, în această zonă urbană marginalizată se găseau la momentul respectiv 587 de persoane.

2.1.4. Locuirea

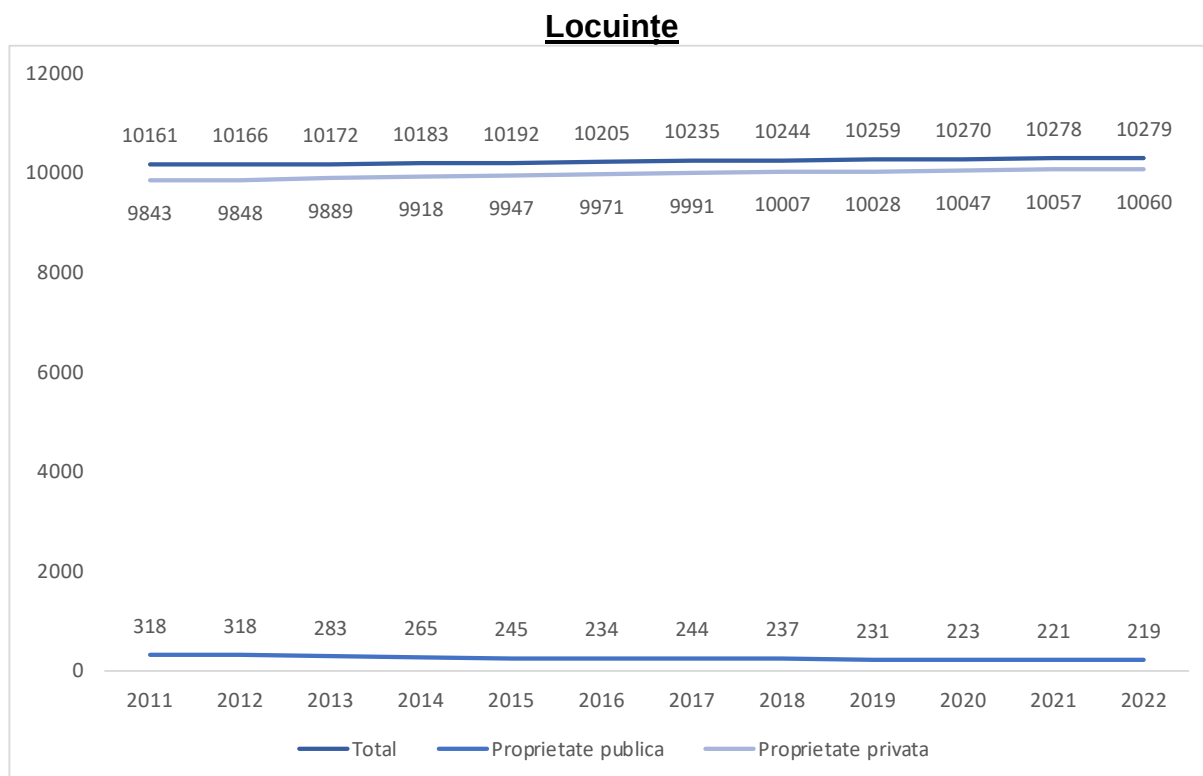


Fig. 16. Evoluția numărului de locuințe din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

În **Fig. 16**, prezentată anterior, este analizată evoluția fondului de locuințe din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022, numărul crescând cu doar 118 construcții în perioada 2011-2022. Datele furnizate de INS, baza de date Tempo, indică o creștere a fondului de locuințe noi aflate în proprietate privată cu 217 locuințe, numărul celor aflate în proprietate publică reducându-se cu 99 de unități.

Toate construcțiile noi realizate la nivelul Orașului Petrila în intervalul 2011-2022 au fost realizate din fonduri private. Se observă că în anul 2017 s-au construit un total de 30 de locuințe noi.

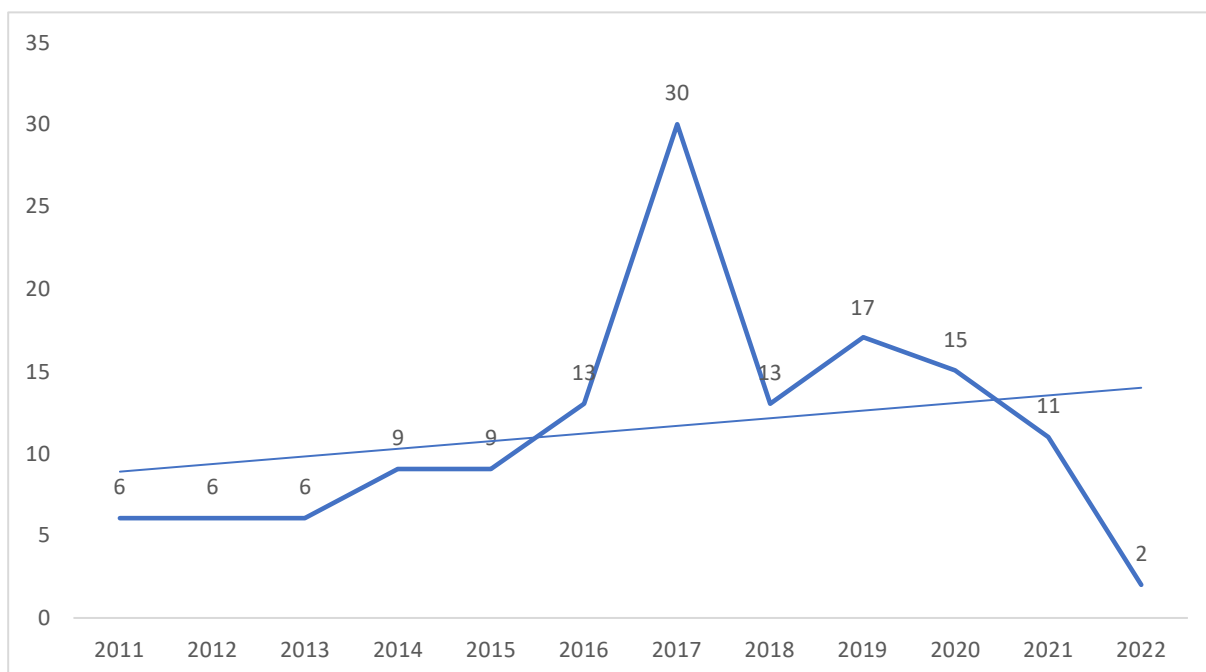


Fig. 17. Numărul de locuințe terminate la sfârșitul anului în orașul Petrița, în intervalul 2011-2022
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

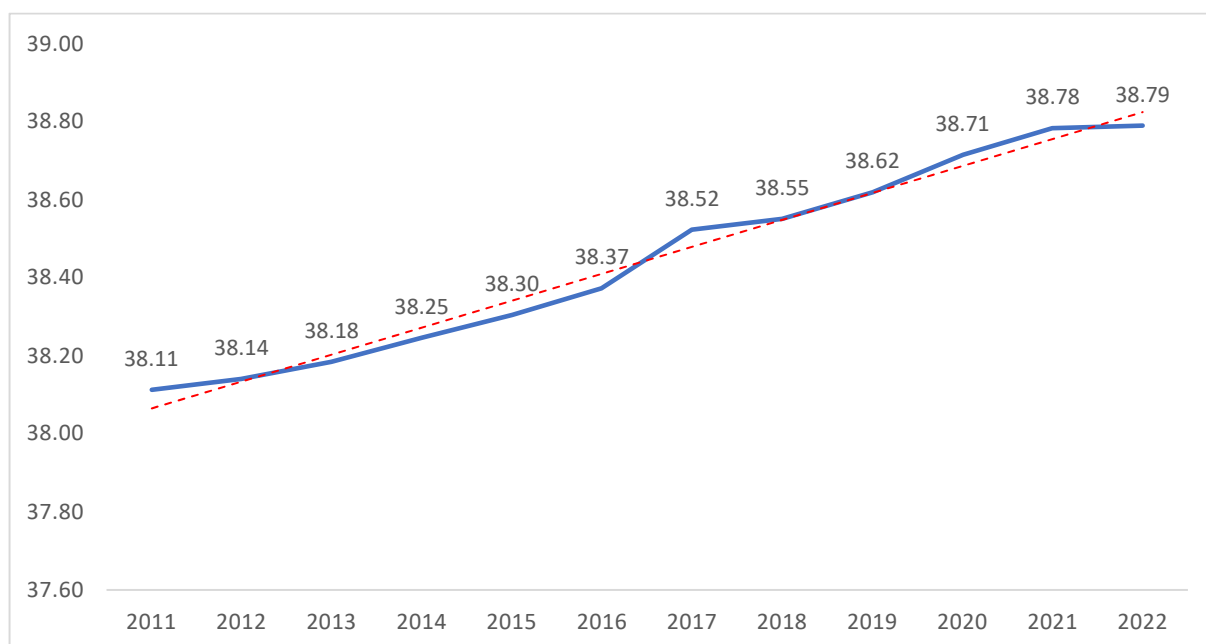


Fig. 18. Evoluția suprafeței locuibile din Orașul Petrița în intervalul 2011-2022
Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Din perspectiva suprafeței locuibile, informațiile furnizate de INS, baza de date Tempo indică o creștere constantă a acesteia în intervalul 2011-2022, în prezent valoarea fiind de aproximativ 38,79 mp/locuitor.

Dotări aferente locuirii

Educație

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, pe teritoriul Orașului Petrila sunt localizate, în prezent următoarele unități de învățământ:

- Colegiul Tehnic Constantin Brâncuși
- Școala Primară nr. 3
- Școala Primară nr. 4
- Școala Gimnazială nr. 5
- Grădinița cu program normal nr. 2

În cadrul Colegiului Tehnic Constantin Brâncuși, în anul școlar 2022-2023 au fost raportați un total de 1328 copii înscriși în timp ce Școala Gimnazială Ion Desideriu Sîrbu raportează un total de 832 de copii înscriși.

Tab. 3. Evoluția numărului de elevi înscriși în unitățile de învățământ din Orașul Petrila

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Total	3585	2535	3418	3014	2867	2684	2527	2413	2302	2274	2219	2173
Copii înscriși în grădinițe	666	569	736	498	436	377	373	372	386	406	406	403
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	2919	1966	2682	2516	2431	2307	2154	2041	1916	1868	1813	1770
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	1944	1966	1908	1835	1763	1693	1571	1516	1412	1316	1297	1252
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	891	981	934	940	923	887	852	785	695	652	607	640
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	1053	985	974	895	840	806	719	731	717	664	690	612
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	0	0	1908	1835	1763	1693	1571	1516	1412	1316	1297	1252
Elevi înscriși în învățământul primar	0	0	934	940	923	887	852	785	695	652	607	640
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	0	0	974	895	840	806	719	731	717	664	690	612

Elevi înscriși în învățământul liceal	975	0	774	681	567	483	472	436	397	420	386	404
Elevi înscriși în învățământul profesional	0	0	0	0	101	131	111	89	107	132	130	114

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Așa cum am precizat anterior în cadrul studiului, Orașul Petrla înregistrează tendințe pronunțate de depopulare și îmbătrânire demografică. Prin urmare, numărul copiilor înscriși în unitățile de învățământ din această unitate administrativ-teritorială este în scădere aproape constantă în intervalul 2011-2022. Numărul elevilor a înregistrat o scădere bruscă între 2011 și 2012, de la 3.585 elevi la 2.535 elevi în 2012. Această scădere se datorează deopotrivă reducerii numărului de copii înscriși în grădinițe și copiilor înscriși în învățământul preuniversitar. Între 2012 și 2013 se observă o revenire la valoarea înregistrată în 2011. Începând cu anul 2013 tendința este de scădere constantă, ajungând în anul 2022 la un total de doar 2.173 copii înscriși în unitățile de învățământ.

Estimarea numărului de creșe necesare zonei

Creșele sunt destinate populației de copii de până în vârsta de 3 ani. Dat fiind că numărul total de ani aferenți acestei forme de învățământ este de 3, în calculul numărului total de copii din creșă va fi luat în considerare procentul din totalul populației pentru fiecare an.

Analiza cu privire la **distribuția populației din Orașul Petrla, pe grupe de vârstă**, indică o valoare de aproximativ 0,90%-1,0% din totalul populației, pentru grupa de vârstă de 0-3 ani. Astfel, în cadrul prezentului studiu, **va fi utilizat un indice de 1,0% pentru această grupă de vârstă.**

Rata de frecventare a creșelor este estimată la 30%, dat fiind faptul că această formă de învățământ nu are statut obligatoriu. Prin urmare, formula de calcul utilizată în estimarea numărului de copii cu vârstă de creșă (0-3 ani) din zona ce face obiectul prezentului studiu este:

$$1,0\% \text{ (grupa de vârstă)} \times 0,3 \text{ (rata de frecventare)} \times 3 \text{ (numărul anilor de frecventare)} = 0,9\% \text{ din totalul populației}$$

Dat fiind faptul că populația totală estimată este de aproximativ **22 601 locuitori**, putem deduce că populația cu vârstă de creșă (0-3 ani) este de **204 de copii ce vor frecventa creșele din zonă**. Raza de deservire a acestei unități de educație este de aproximativ 500 m.

Capacitatea uzuală a unei creșe este de 60-100 locuri, rezultând astfel un **necesar de aproximativ 2-3 creșe în Orașul Petrla**. Suprafața utilă a unei creșe prevede, conform normativului privind proiectarea, execuția și exploatarea construcțiilor pentru creșe – indicativ NP 022-2021 – un minim de 4 mp/copil, rezultând astfel un necesar de cel puțin 816 mp utili, alocați spațiilor destinate acestor dotări pentru educație.

Conform aceluiași normativ, suprafața de teren destinat activităților în aer liber este de cel puțin 10 mp/copil, rezultând un necesar de teren liber în jurul construcției de aproximativ 2040 mp aferent creșelor. **În prezent Petrila nu beneficiază de nicio creșă**, conform informațiilor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara.

Estimarea numărului de grădinițe necesare zonei

Populația cu vârstă de grădiniță este cuprinsă între 3 și 6 ani. Astfel, numărul total de ani de frecventare în cazul copiilor de grădiniță, este de 3.

Analiza cu privire la **distribuția populației din Orașul Petrila, pe grupe de vârstă**, indică o valoare de aproximativ 0,9% - 1,0% din totalul populației, pentru grupa de vârstă de 3-6 ani. Propunem, deci, și în acest caz utilizarea unui indice de 1,0% pentru această grupă de vârstă.

Grupa mare a grădiniței este obligatorie iar, conform legii nr. 56/2019, ca modificare pentru Legea Educației Naționale nr 1/2011, începând cu anul 2023 și grupa mijlocie va deveni obligatorie. Astfel, în acești ultimi 2 ani, rata de frecventare a copiilor va fi de 100,00%. Pentru grupa mică vom considera o rată de frecventare de 50,00%, aceasta nefiind obligatorie. Astfel, rata de frecventare utilizată în calculul necesarului pentru grădinițe va fi de 83,00%.

Date fiind valorile prezentate anterior, formula de calcul privind populația de copii cu vârstă de grădiniță (3-6 ani) este următoarea:

$$1,0\% \text{ (grupa de vârstă)} \times 0,83 \text{ (rata de frecventare)} \times 3 \text{ (numărul anilor de frecventare)} = 2,49\% \text{ din totalul populației}$$

Dat fiind faptul că populația totală estimată este de aproximativ **22 601 locuitori**, putem deduce că populația cu vârstă de grădiniță (3-6 ani) este de **563 de persoane**. Raza de deservire a acestei unități de educație este de aproximativ 500 m.

Capacitatea uzuală a unei grădinițe este de 80-120 locuri, rezultând astfel un necesar de aproximativ **5-7 grădinițe în orașul Petrila**. Suprafața utilă a unei grădinițe prevede, conform normativului privind proiectarea, execuția și exploatarea construcțiilor pentru grădinițe de copii – indicativ NP 011-97 – o suprafață de 9-10 mp/copil, rezultând astfel un necesar de aproximativ 5 067-5 630 mp utili, alocări spațiilor destinate acestor dotări pentru educație. Suprafața construită desfășurată este estimată la 14-15 mp/copil, rezultând o arie construită desfășurată de 7 882-8 445 mp construiți. Suprafața de teren necesar grădiniței se va încadra între 2000-4000 mp, suprafață necesară construcțiilor de acest tip din mediul urban. În prezent, pe teritoriul Orașului Petrila există, conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, **o singură grădiniță**.

Estimarea numărului de școli necesare zonei

Populația cu vârstă de școală primară și gimnazială are vârsta cuprinsă între 6 și 14 ani. Numărul anilor de școală sunt următorii: 5 ani pentru școala primară (clasele 0-IV) și 4 ani pentru școala gimnazială (clasele V-VIII). Astfel, anii de frecvență sunt de 9, în timp ce rata de frecvență va fi de 100,00%, dat fiind că această formă de învățământ este obligatorie.

În Petrila, populația din această categorie de vârstă școlară reprezintă 0,9% din totalul populației pe fiecare an. Propunem utilizarea, deci, a unui indice de 0,9% pentru populația de vârstă școlară, formula de calcul în acest caz fiind următoarea:

$$0,9\% \text{ (grupa de vârstă)} \times 9 \text{ (numărul anilor de frecvență)} = 8,1 \% \text{ din totalul populației}$$

Dat fiind faptul că populația totală estimată este de aproximativ **22 601 locuitori**, putem deduce că populația cu vârstă școlară este de **1 831 persoane**. Raza de deservire a acestei unități de educație este de aproximativ 800-1000 m, reprezentând aproximativ 12-15 minute de mers pe jos. **Pe teritoriul Orașului Petrila se găsesc în prezent 3 școli, conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean.** Nu există date privind capacitatea acestora însă, conform estimărilor, acestea ar trebui să asigure necesarul de locuri pentru copiii cu vârstă școlară din acest oraș.

Sănătate

Tab. 4. Evoluția numărului de cadre medicale din unitățile sanitare din Orașul Petrila

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Medici	Proprietate publică	12	12	12	12	10	4	3	3	10	10	11	9
	Proprietate privată	10	10	10	10	12	12	12	12	12	12	12	12
din total medici: medici de familie	Proprietate publică	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Proprietate privată	9	8	8	8	9	10	10	10	10	10	9	9
Stomatologi	Proprietate publică	0	0	0	1	0	2	1	0	1	1	1	1
	Proprietate privată	5	6	6	6	7	7	7	7	7	7	8	8
Farmacisti	Proprietate privată	13	11	11	11	11	11	11	11	11	11	13	13
Personal sanitar mediu	Proprietate publică	11	10	10	10	10	10	13	13	13	14	32	32
	Proprietate privată	13	10	10	10	22	22	22	22	22	22	22	22

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Din perspectiva unităților sanitare, pe teritoriul Orașului Petrla se găsesc în prezent numeroase unități, între care dispensare, centre de sănătate multifuncționale, cabinete de medicină școlare, cabinete medicale de familie, cabinete stomatologice, cabinete medicale de specialitate, farmacii și puncte farmaceutice.

Din perspectiva cadrelor medicale se remarcă o distribuție preponderentă a acestora în cadrul unităților medicale private. În prezent, la nivelul Orașului Petrla sunt 21 de medici dintre care 9 activează în cadrul sistemului public și 12 în sistemul privat. Din totalul celor 21 de cadre medicale, 9 sunt medici de familie ce activează în sistemul de medicină privată. Prin raportare la numărul de locuitori, remarcăm faptul că în cadrul Orașului Petrla sunt, în prezent, aproximativ 1 cabinet de medici de familie la puțin peste 2500 de locuitori. Prin comparație, la nivel național și județean, media cu privire la numărul medicilor de familie este de 1 medic de familie la aproximativ 2000 de locuitori.

Tab. 5. Evoluția numărului unităților sanitare din Orașul Petrla

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dispensare medicale	Proprietate publica	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Centre de sănătate multifuncționale	Proprietate publica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Cabinete medicale de medicina generala	Proprietate publica	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cabinete medicale școlare	Proprietate publica	0	0	0	1	1	2	1	2	2	2	2	2
Cabinete medicale de familie	Proprietate publica	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Proprietate privata	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	9	9
Cabinete stomatologice	Proprietate publica	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Proprietate privata	5	6	6	6	7	7	8	8	8	8	8	8
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privata	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farmacii	Proprietate privata	6	5	5	5	5	5	5	5	5	6	8	8
Puncte farmaceutice	Proprietate privata	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Laboratoare de tehnica dentara	Proprietate privata	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

2.2. Profilul economic

2.2.1. Evoluția numărului de agenți economici în Orașul Petrila

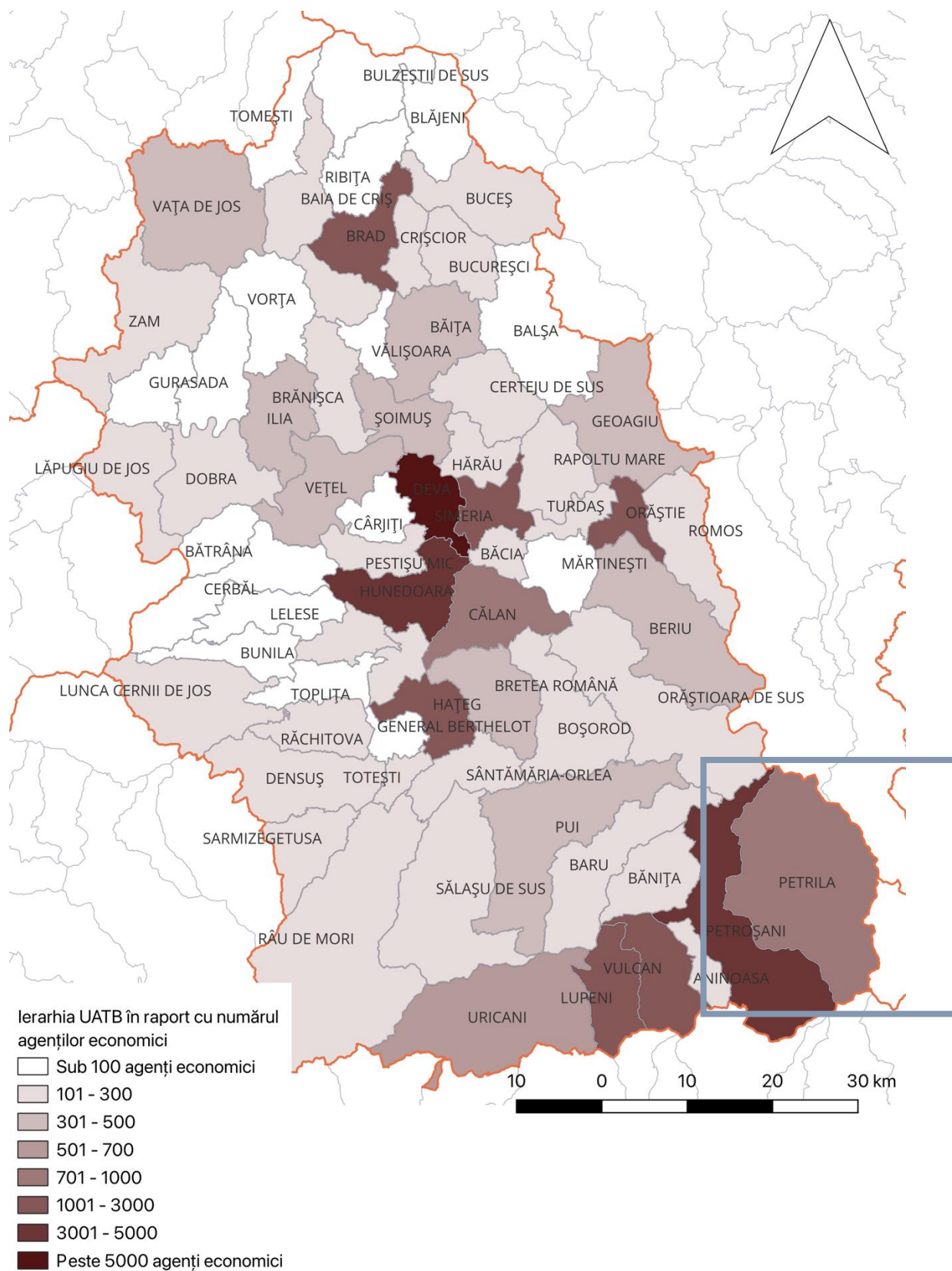


Fig. 19. Distribuția agenților economici la nivelul UATB-urilor din Județul Hunedoara, în anul 2022
Sursa. Prelucrare proiectant, topfirme.ro

Conform datelor furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului, pe teritoriul Orașului Petrla activează, în anul 2022, un total de 787 de agenți economici. Numărul acestora este în creștere față de anii precedenți. Astfel, în anul 2011 sunt raportați doar 221 de agenți economici în timp ce în anul 2016 sunt raportați 347 de agenți economici.

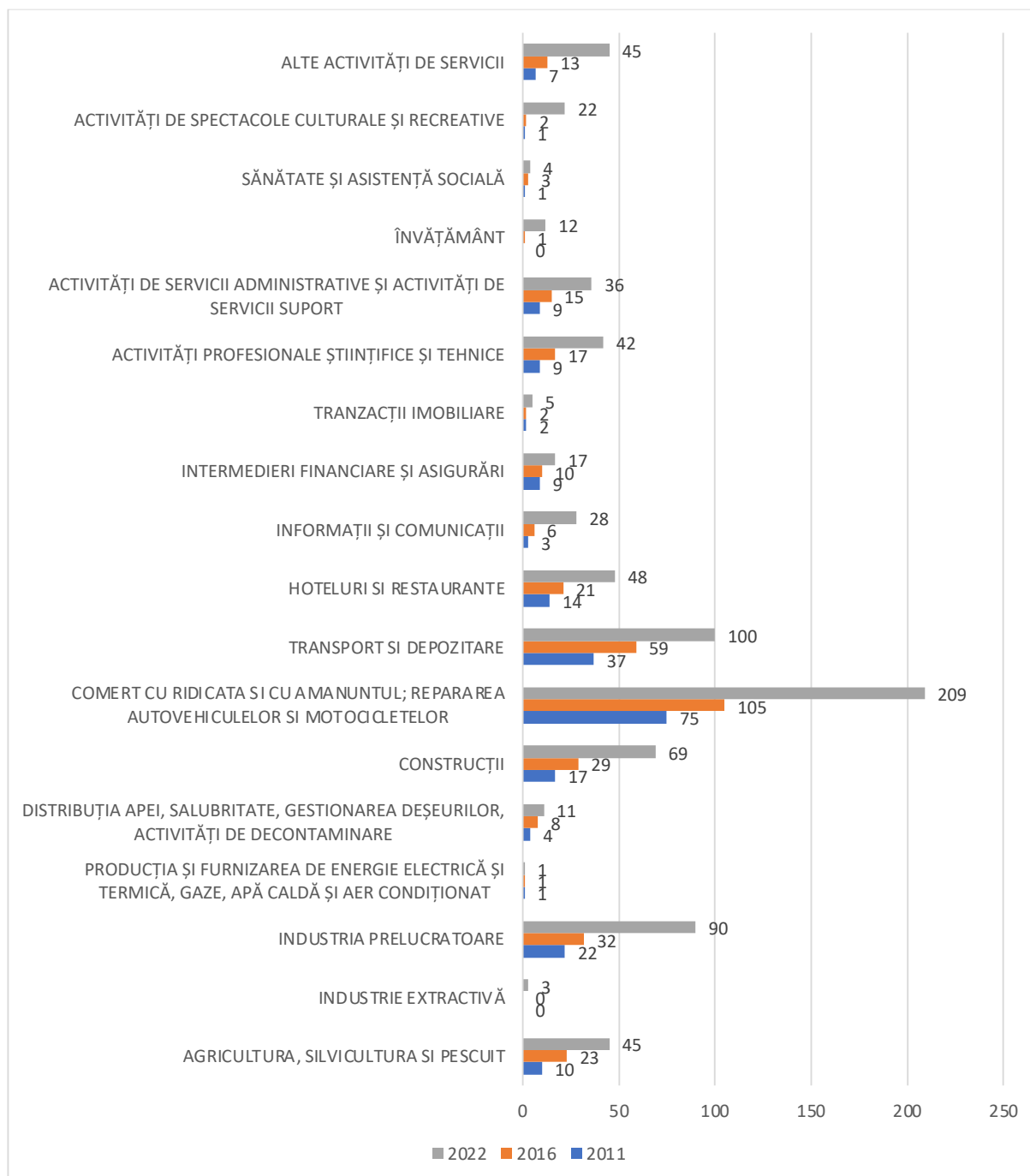


Fig. 20. Evoluția numărului de agenți economici la nivelul Orașului Petrla în intervalul 2011-2022
Sursa. ONRC

Din perspectiva dispunerii în teritoriu, Petrla se găsește în zona sud-estică a județului Hunedoara, învecinându-se direct cu unul dintre principalii poli economici locali, Municipiul Petroșani. Profilul economic al acestui oraș este marcat, cel puțin din

perspectivă cantitativă, de domeniul **comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor**. Acest domeniu asigură, în prezent, aproximativ 26,6% din totalul agenților economici din oraș, pe locul al doilea găsindu-se domeniul **transport și depozitare**, cu 12,71% din numărul total al agenților economici. **Industria prelucrătoare** reprezintă al treilea procent la nivelul orașului, numărul agenților economici ce activează în această secțiune din activitate fiind de 90 și reprezentând aproximativ 11,5% din total.

2.2.2. Evoluția cifrei de afaceri în Orașul Petrila

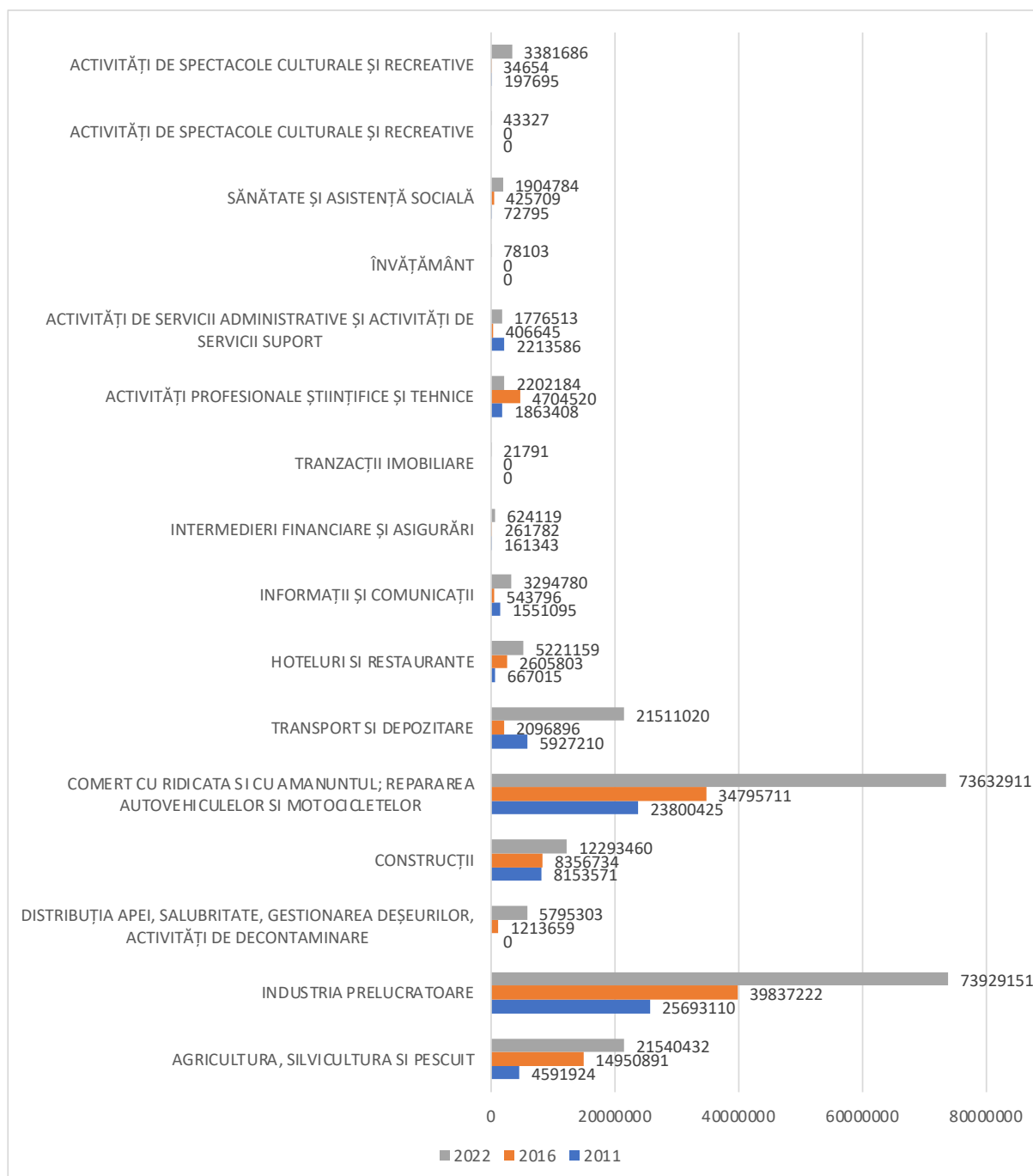


Fig. 21. Evoluția cifrei de afaceri din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022 pe secțiuni din activitate
Sursa. Listafirme.ro

Evoluția cifrei de afaceri din Orașul Petrila indică evoluții spectaculoase cu precădere în domeniile comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor și industrie prelucrătoare. În total, cifra de afaceri a agenților economici din Petrila a crescut de la valoarea de 74,89 milioane lei în anul 2011, la 110,23 milioane lei în anul 2016 și evoluând până la valoarea de 227,25 milioane lei în anul 2022.

Din perspectivă procentuală, așa cum se observă în **Fig. 22**, prezentată mai jos, cea mai mare pondere o au domeniile industrie prelucrătoare (32,53%) și comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor (32,40%). În plan secund, profilul economic din perspectiva cifrei de afaceri este conturat de domeniile agricultură, silvicultură și pescuit (9,48%) și transport și depozitare (9,47%).

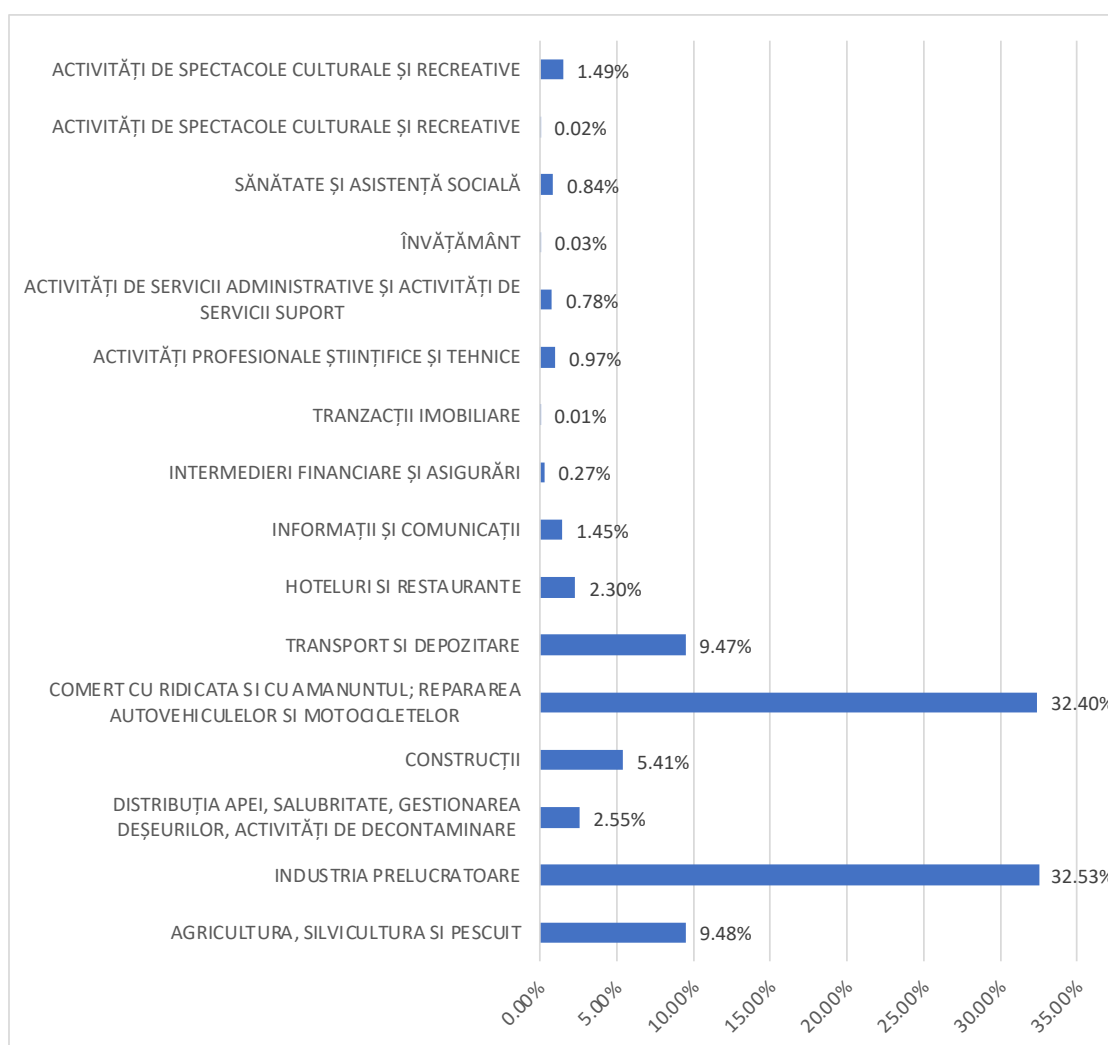


Fig. 22. Ponderea reprezentată de cifra de afaceri a agenților economici din Orașul Petrila, în anul 2022, pe secțiuni din activitate
Sursa. Listafirme.ro

În raport cu cifra de afaceri a agenților economici din această unitate administrativ-teritorială, cele mai mari firme de pe teritoriul Orașului Petrila sunt:

- SIMAUSROM COMSERVIMPEX SRL – cifră de afaceri de 26,2 milioane lei – domeniul **fabricarea de mobilă n.c.a.**

- IULIAN TRANSFOR SRL – cifră de afaceri de 14,2 milioane lei – domeniul **exploatare forestieră**
- LOVENTAL SRL – cifră de afaceri de 9,1 milioane lei – domeniul **fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie**
- SELMI WOOD CONCEPT SRL – cifră de afaceri de 8 milioane lei – domeniul **fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții**
- ANDADI COMPANY SRL – cifră de afaceri de 6,7 milioane lei – domeniul **comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare**

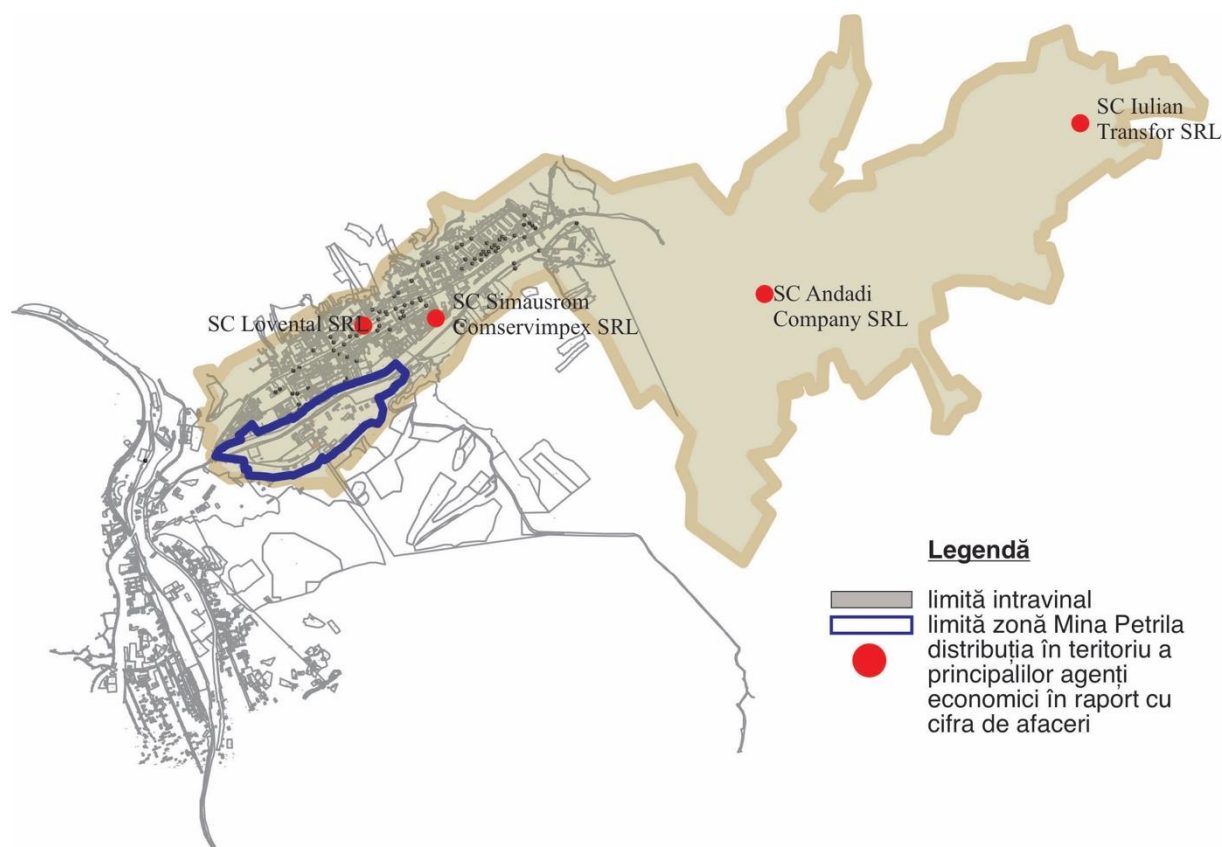


Fig. 23. Distribuția în teritoriu a principalilor agenți economici din Orașul Petrița, în raport cu cifra de afaceri

Sursa. Prelucrare proiectant, topfirme.ro

Din perspectiva amplasării în cadrul teritoriului, raportat la cifra de afaceri, se observă faptul că doi dintre cei cinci principali agenți economici ai orașului sunt amplasați în relativa apropiere a fostei E.M. Petrița. Este vorba despre SC SIMAUSROM COMSERVIMPEX SRL, localizat în Strada Jiului din Petrița. Acesta este cel mai mare agent economic din perspectiva cifrei de afaceri, raportând o valoare în anul 2023 de 20,88 milioane lei. Numărul total de angajați ai acestui agent economic este de 112 persoane, având ca principal domeniu de activitate **fabricarea de mobilă**. Un al doilea agent economic localizat în proximitate este SC LOVENTAL SRL, ce are ca domeniu principal de activitate **fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor**

proaspete de patiserie. Această întreprindere raportează în 2023 o cifră de afaceri de 11,34 milioane lei, având 103 angajați.

2.2.3. Evoluția profitului net în Orașul Petrila

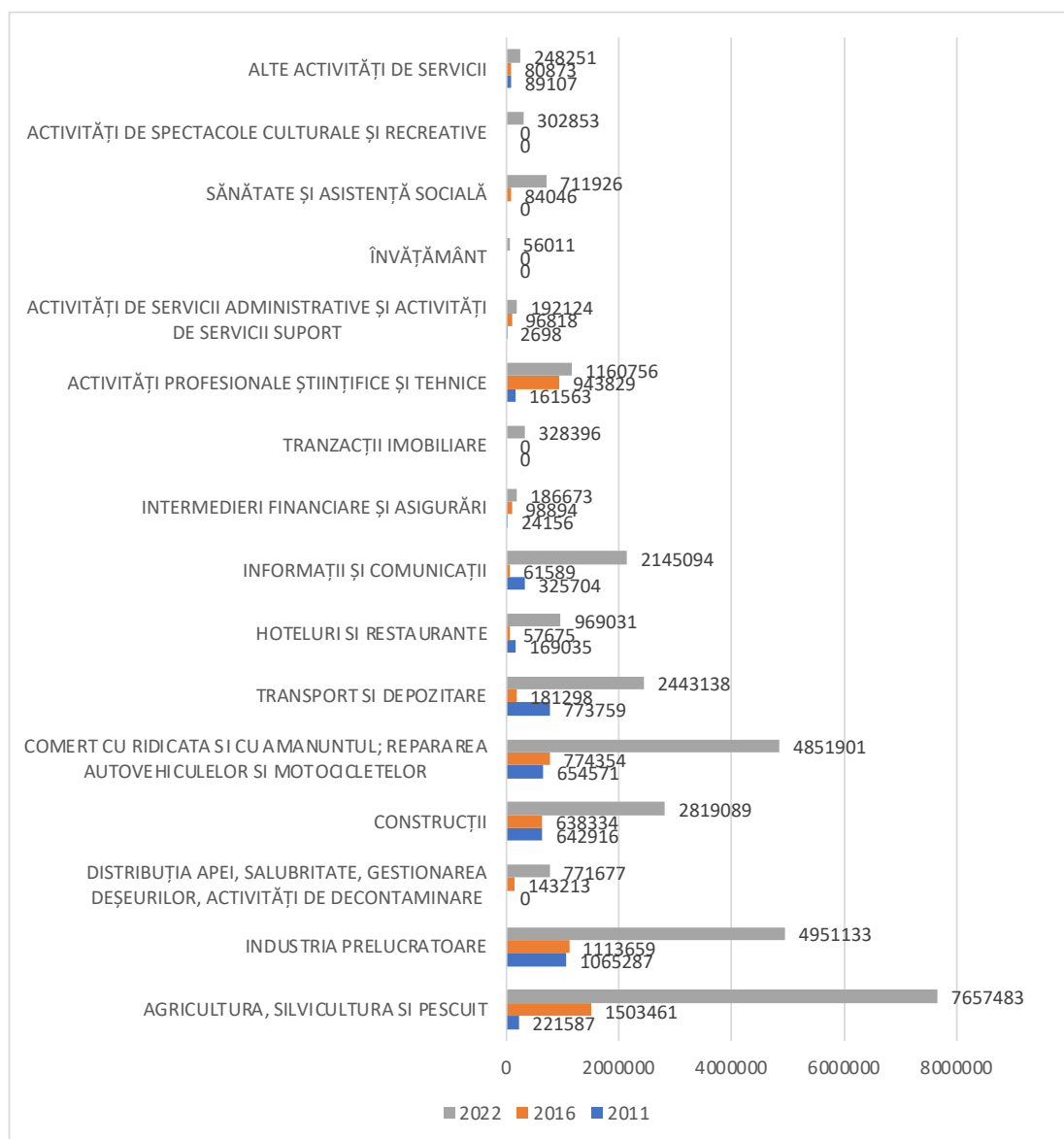


Fig. 24. Evoluția profitului net înregistrat de agenții economici din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2022, pe secțiuni din activitate
Sursa. Listafirme.ro

Profitul înregistrat de agenții economici din Orașul Petrila a evoluat în intervalul 2011-2022 de la valoarea de 4,1 milioane lei (în anul 2011), la 5,8 milioane lei în anul 2016, ajungând în 2022 la valoarea de 29,8 milioane lei. În prezent, domeniile de activitate care înregistrează cel mai ridicat profit din Orașul Petrila sunt **agricultură, silvicultură și pescuit** (un profit de 7,7 milioane lei, reprezentând 25,7% din profitul total al agenților economici din oraș în 2022), **industrie prelucrătoare** (profit de 4,95 milioane lei, reprezentând 16,62% din profitul orașului) și **comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor** (profit de 4,85 milioane lei, reprezentând 16,28% din profitul orașului).

Din perspectiva profitului net, agenții economici care au înregistrat cele mai ridicate valori în anul 2022 sunt:

- IULIAN TRANSFOR SRL – profit de 5,5 milioane lei – domeniul **exploatare forestieră**
- OCTPREST IMPEX SRL – profit de 1,9 milioane lei – domeniul **fabricarea altor articole din metal n.c.a.**
- SURIANU PRODCOM SRL – profit de 1,6 milioane lei – domeniul **exploatare forestieră**
- NIKA IMPACT CONSTRUCT SRL – profit de 1,0 milioane lei – domeniul **lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale**
- AGRO ANA PROD SRL – profit de 0,99 milioane lei – domeniul **creșterea porcinelor**

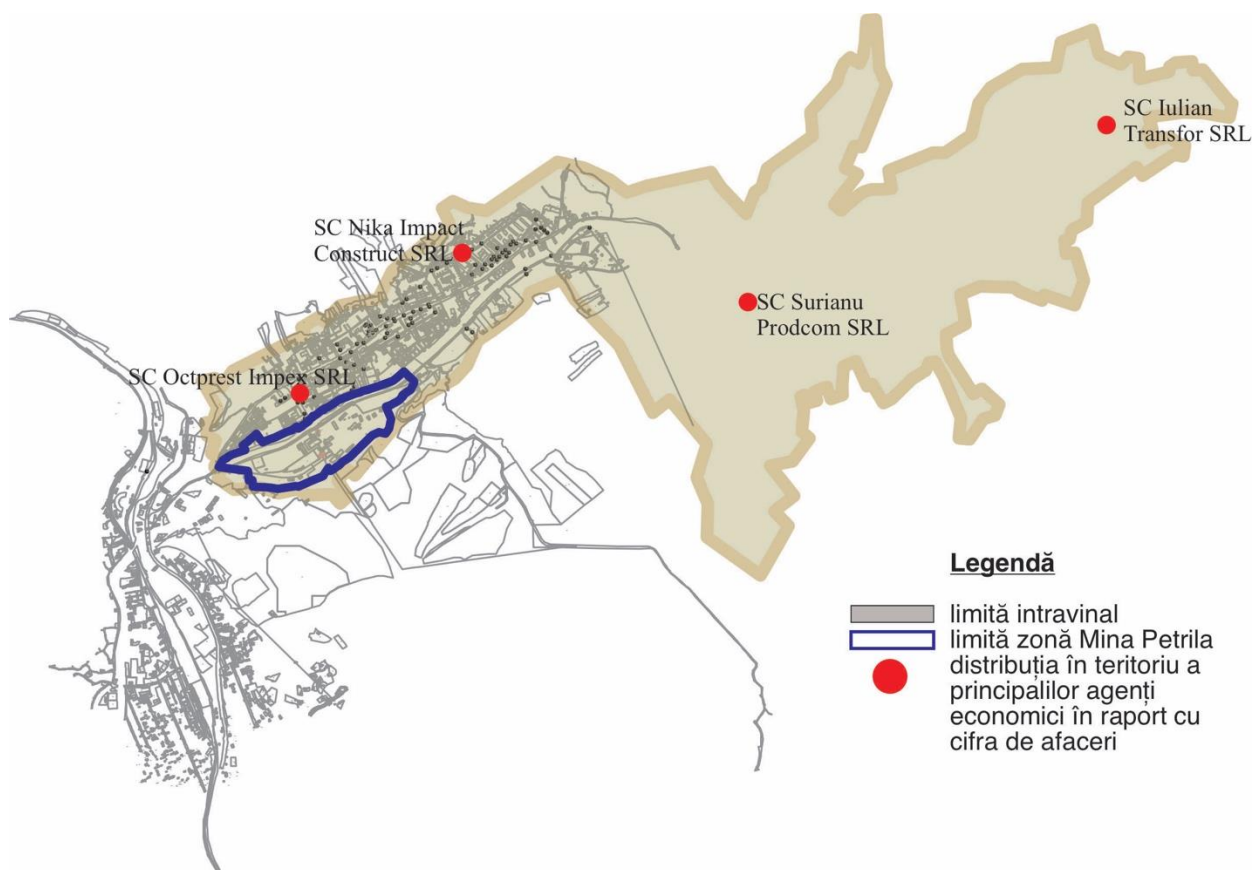


Fig. 25. Distribuția în teritoriu a principalilor agenți economici din Orașul Petrila, în raport cu profitul net
Sursa. Topfirme.ro

Agentul economic cu cel mai mare profit din Petrila este SC Iulian Transfor SRL, al cărui sediu se găsește, conform Fig. 25, amplasată mai sus, în proximitatea zonei Cîmpa, în extremitatea estică a intravilanului Petrilei. În proximitatea fostei E.M. Petrila se găsește SC Octprest Impex SRL, care înregistrează cel de-al doilea profit, ca valoare, din Petrila. Profilul său economic este **fabricarea altor articole din metal n.c.a.**, raportând un profit net de 20.510 lei în 2023. Această companie are în prezent doar 3 angajați.

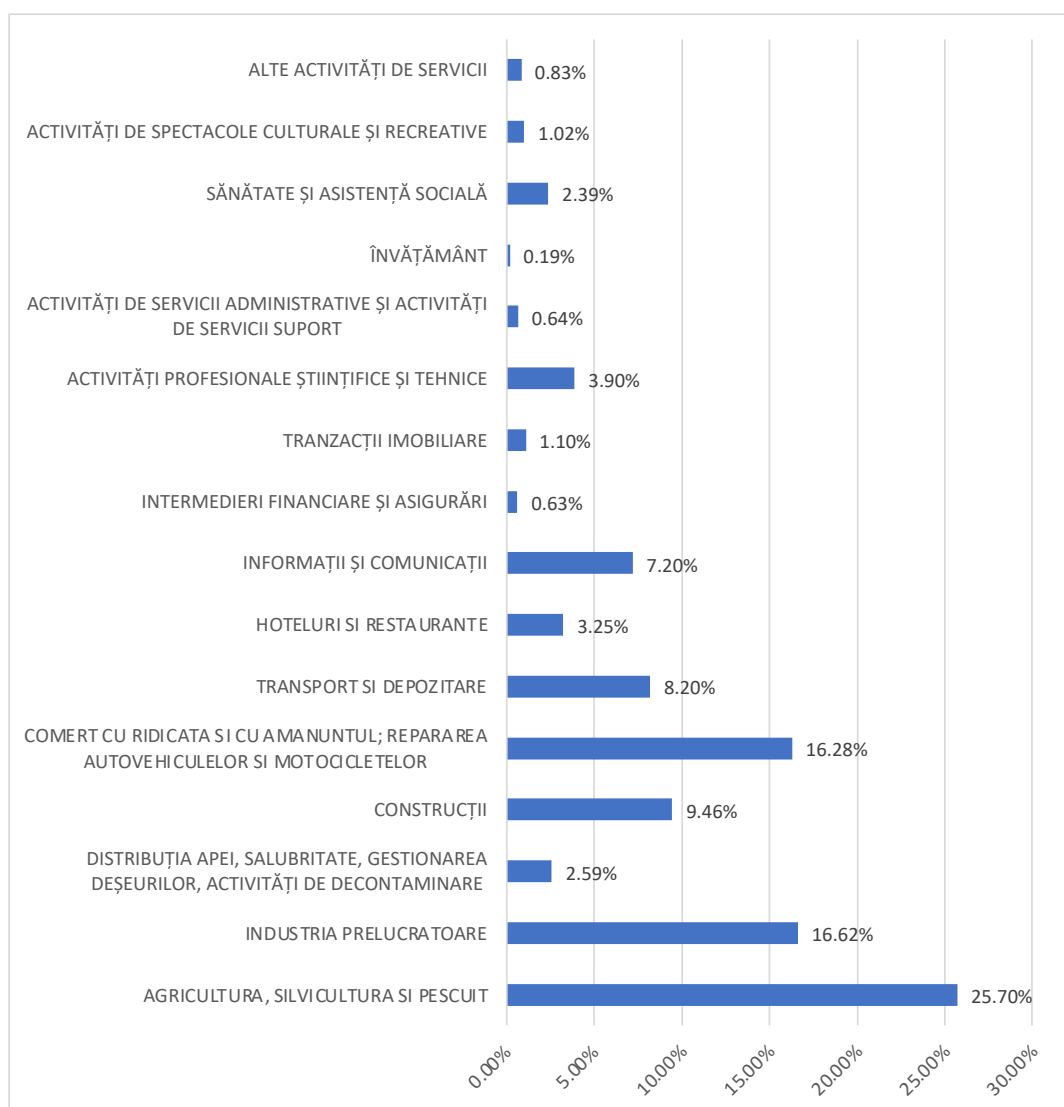


Fig. 26. Ponderea reprezentată de profitul net înregistrat de agenții economici din Orașul Petrolia în anul 2022, pe secțiuni din activitate
Sursa. Listafirme.ro

2.2.4. Forța de muncă

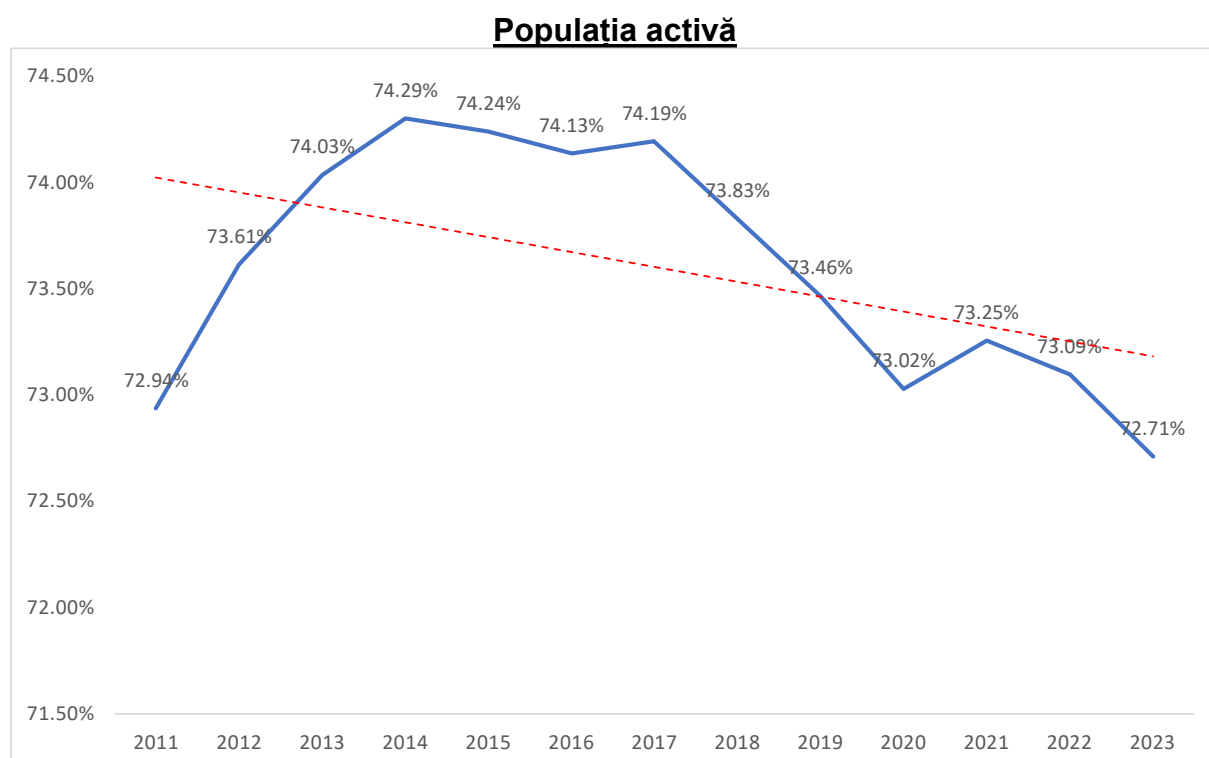


Fig. 27. Ponderea populației active (15-64 ani) din Orașul Petrila în total populație, în intervalul 2011-2023

Sursa. INS, Baza de date Tempo

Orașul Petrila prezintă tendințe pronunțate de declin demografic, caracterizat atât prin migrația forței de muncă cât și prin îmbătrânire demografică accentuată. Așa cum am precizat anterior în cadrul studiului, în raport cu grupele mari de vârstă, Petrila înregistrează scăderi rapide ale numărului de copii (0-14 ani), procentul acestora reducându-se în intervalul 2011-2023 cu aproape 30%, de la 4 094 persoane în anul 2011 la un total de doar 3 051 persoane în 2023.

Populația din grupa de vârstă activă (15-64 ani) s-a redus cu aproape 15% în intervalul studiat, de la 19 177 persoane în anul 2011 la 16 433 de persoane în anul 2023. Așa cum indică Fig. 27, prezentată anterior, evoluția ponderii populației active în total populație la nivelul Orașului Petrila prezintă fluctuații, în intervalul 2011-2014 înregistrându-se o creștere ușoară a ponderii acestei grupe de populație, de la 72,94% în 2011 la 74,29% în anul 2014. În intervalul 2014-2017 ponderea populației active rămâne aproape constantă, în jurul valorii de 74%, urmând apoi o perioadă de declin rapid și constant, în intervalul 2017-2020. Intervalul 2020-2023 reprezintă o perioadă în care ponderea populației se menține în jurul valorii de 73%, în 2023 scăzând ușor până la 72,71%.

Populația vârstnică (65 ani și peste) a orașului Petrila prezintă tendințe de creștere atât ca pondere cât și din perspectiva valorilor brute. Astfel, în intervalul 2011-2023, acest segment de populație a crescut cu aproximativ 12%, de la un total de 2 790 locuitori în anul 2011 la 3 117 locuitori în anul 2023.

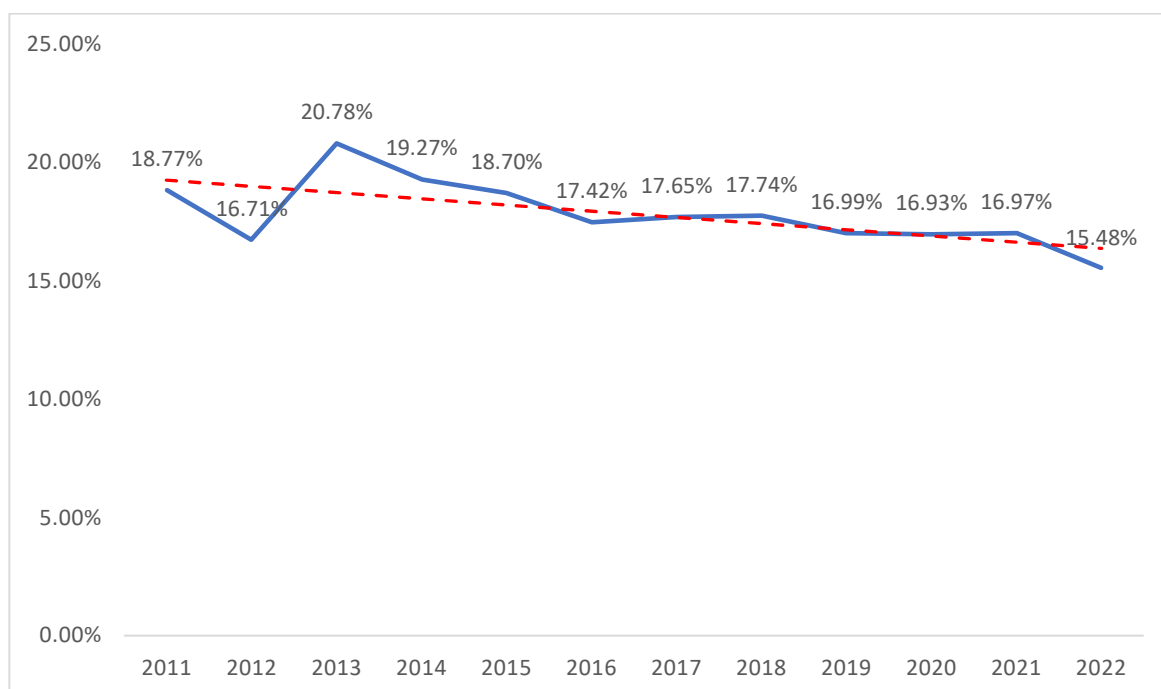


Fig. 28. Ponderea ocupată de populația salariată din Orașul Petrila în total populație activă, în intervalul 2011-2022

Sursa. INS, Baza de date Tempo

În Fig. 28, prezentată anterior, se remarcă o tendință ușor descendentă în ceea ce privește ponderea ocupată de populația salariată în total populație activă la nivelul Orașului Petrila.

Populația ocupată **Evoluția numărului de salariați din Orașul Petrila**

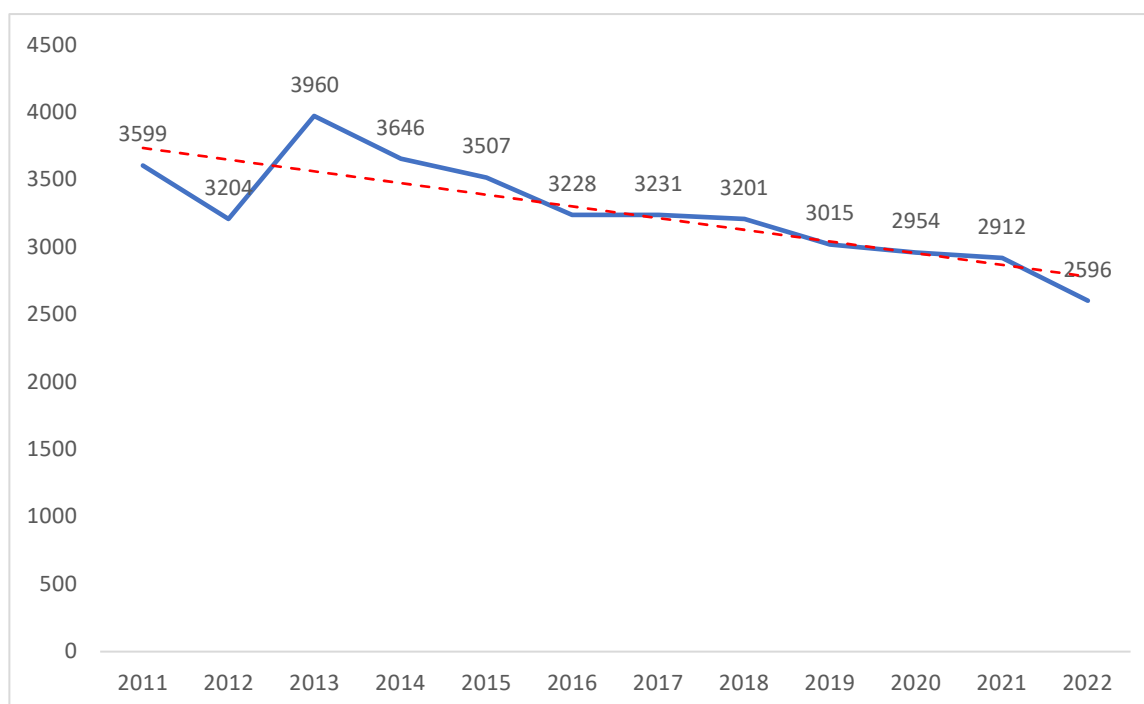


Fig. 29. Evoluția numărului total de salariați din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022

Sursa. INS, Baza de date Tempo

Din perspectiva valorilor brute, numărul salariaților din orașul Petrila este în scădere, reducându-se de la 3 599 persoane salariate în anul 2011 la un total de doar 2 596 persoane salariate în anul 2022. Cel mai mare număr de salariați, anunță datele Institutului Național de Statistică (Baza de date Tempo) a fost înregistrat în anul 2013, când în orașul Petrila au fost raportați 3 960 salariați. Ponderea acestora în total populație activă a fost în acel an de 20,78%.

Evoluția numărului de angajați ai agenților economici din Orașul Petrila

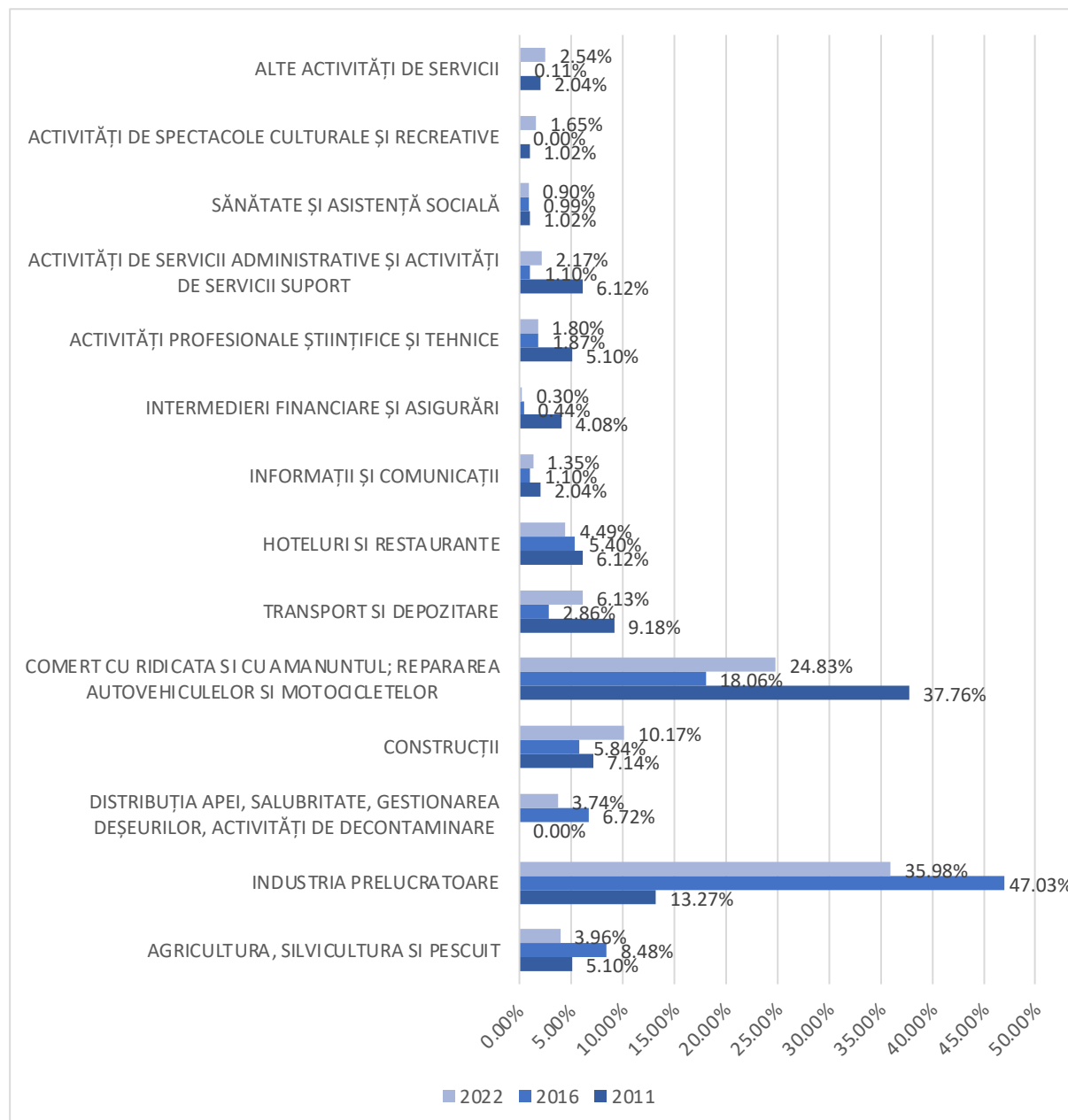


Fig. 30. Evoluția ponderii numărului total de angajați ai agenților economici din Orașul Petrila în intervalul 2011-2022
Sursa. Listafirme.ro

Din perspectiva numărului de angajați ai agenților economici din oraș, în Fig. 30 se observă o distribuție puțin mai echilibrată a ponderii angajaților pe domenii de

activitate. Din perspectivă generală, numărul angajaților înregistrați la nivelul orașului a crescut în intervalul 2011-2022 de la 98 de persoane în 2011, la 908 persoane în anul 2016 și ulterior la un total de 1 337 persoane angajate la nivelul agenților economici din oraș, în anul 2022.

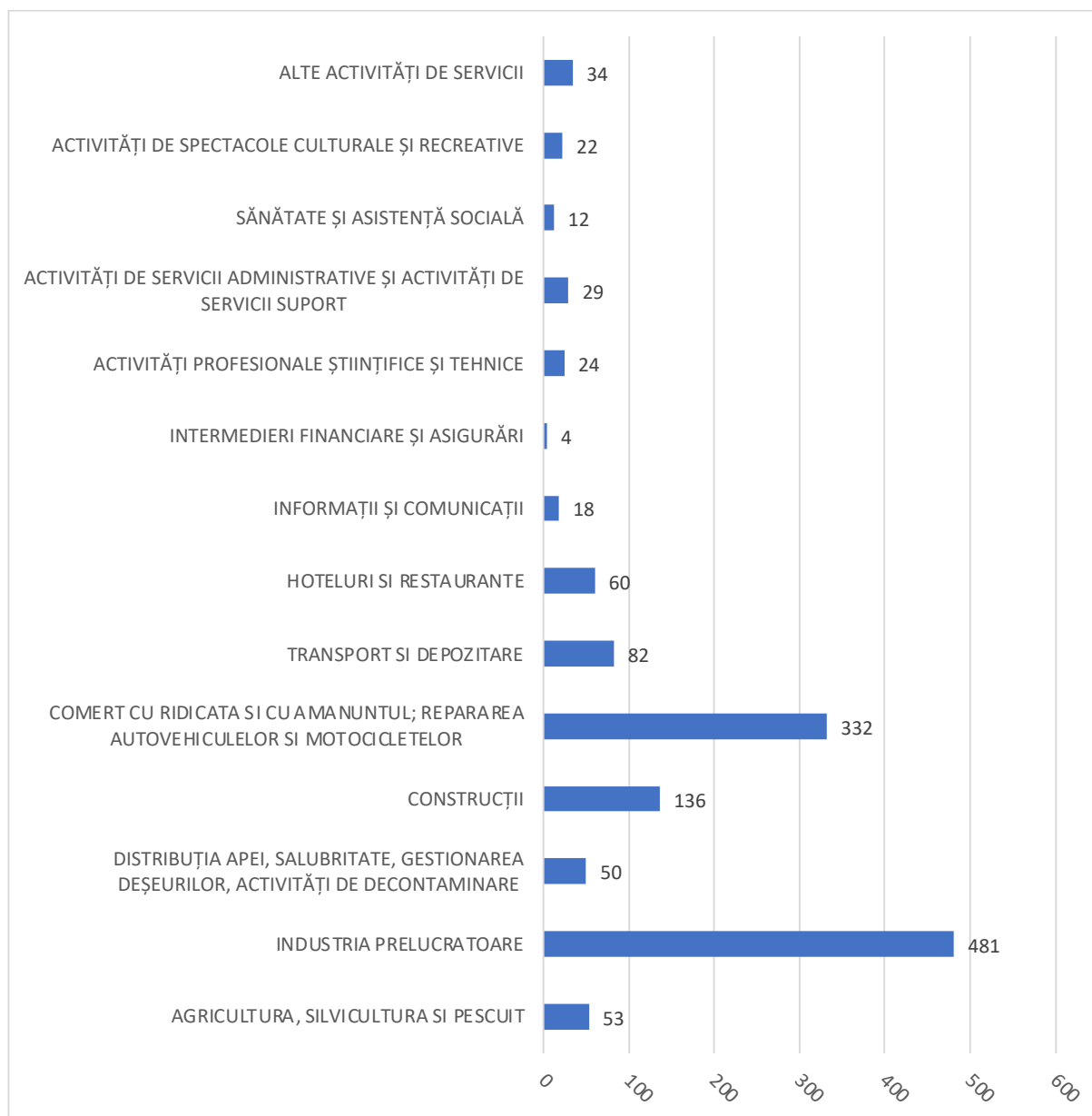


Fig. 31. Distribuția numărului total de angajați din Orașul Petrița, în anul 2022, pe secțiuni din activitate

Sursa. Listafirme.ro

Distribuția numărului de angajați ai agenților economici de pe teritoriul Orașului Petrița indică, în anul 2022, faptul că un procent de aproape 36% din totalul angajaților lucrează în domeniul industriei prelucrătoare. Din perspectiva valorilor brute, numărul acestor angajați este de 481 de persoane. Pe locul al doilea din perspectiva numărului de angajați se remarcă domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea

autovehiculelor și motocicletelor, ponderea acestora în total angajați fiind de aproape 25%.

Din perspectiva numărului de angajați, cei mai mari agenți economici din Orașul Petrila sunt :

- SIMAUSROM COMSERVIMPEX SRL – un total de 133 de angajați – domeniul fabricarea de mobilă n.c.a.
- LOVENTAL SRL – un total de 99 de angajați – domeniul fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie
- EDIL SAL PREST SA – un total de 45 de angajați – domeniul colectarea deșeurilor nepericuloase
- SELMI WOOD CONCEPT SRL – un total de 35 de angajați – domeniul fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții
- OCOLUL SILVIC CARPATINA SRL – un total de 34 de angajați – domeniul silvicultură și alte activități forestiere

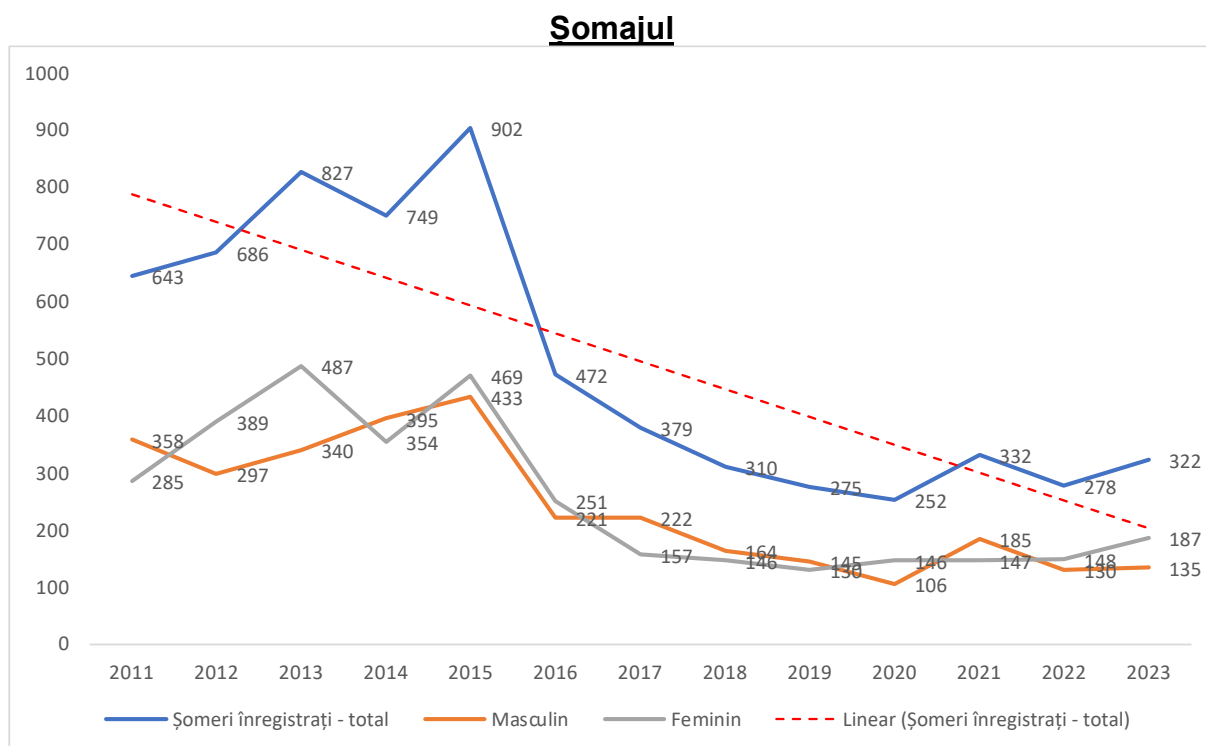


Fig. 32. Evoluția numărului de șomeri înregistrați din Orașul Petrila, în intervalul 2011-2023, pe sexe
Sursa. INS, Baza de date Tempo

În Fig. 32, prezentată anterior, se observă o tendință evident descendentă a numărului de șomeri înregistrați. Conform informațiilor furnizate de INS, baza de date Tempo Online, în intervalul 2011-2023 numărul șomerilor înregistrați a scăzut de la 643 de persoane în 2011 la un total de doar 322 persoane înregistrate în anul 2023. Distribuția pe sexe a șomerilor înregistrați este foarte echilibrată, în prezent ponderea femeilor fiind puțin mai ridicată decât ponderea bărbaților, în această privință.

Așa cum se observă în Fig. 32, prezentată anterior, numărul șomerilor înregistrați scade brusc în perioada anului 2016. Interesantă este corelarea din perspectivă temporală cu închiderea minei (sfârșitului anului 2015), moment în care numărul

șomerilor a crescut din pricina încetării activității din zonă. Valoarea cea mai ridicată a numărului șomerilor înregistrați este raportată în anul 2015, fiind vorba despre 902 persoane. Ulterior, numărul acestora scade brusc la 472 șomeri în anul 2016, echilibrul dintre populația feminină și populația masculină fiind vizibil în figura prezentată anterior.

2.2.5. Evoluția fondului funciar

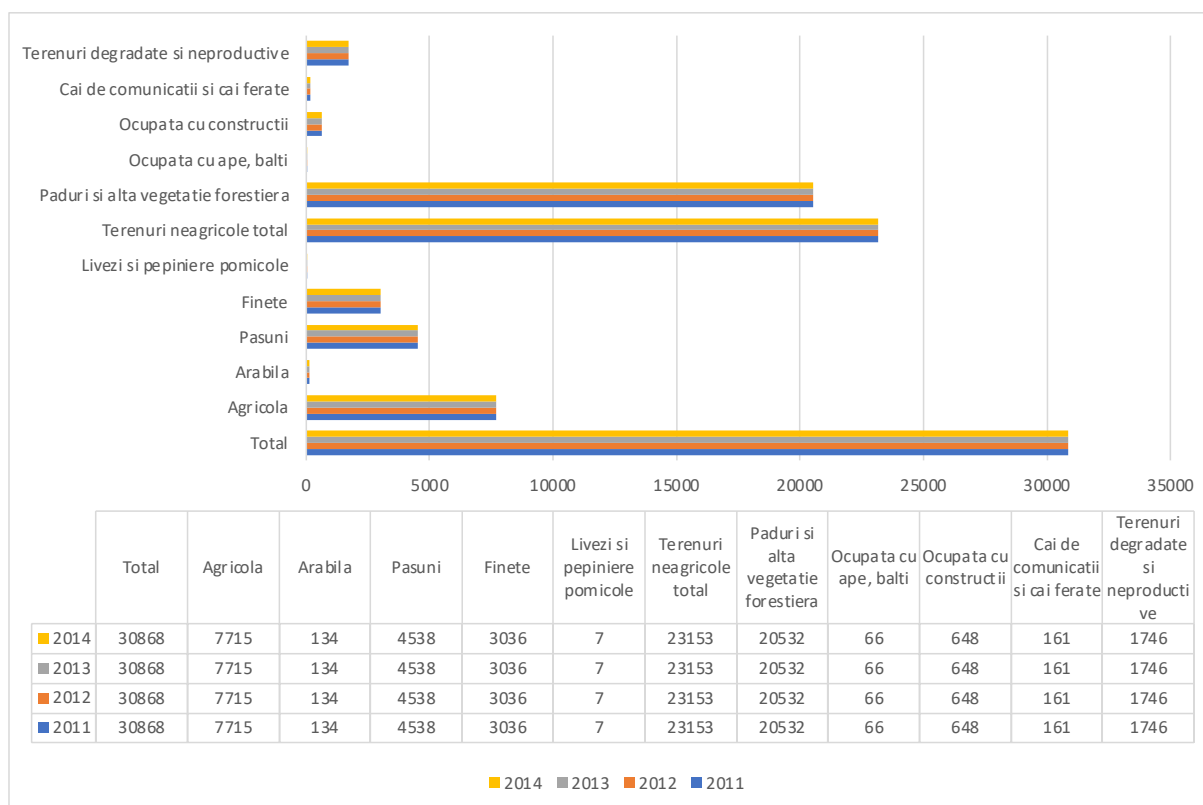


Fig. 33. Evoluția fondului funciar al orașului Petrila
Sursa. INS, Baza de date Tempo

Fondul funciar al orașului Petrila s-a menținut constant în intervalul 2011-2014. Suprafața totală a fondului funciar, pe tot parcursul intervalului studiat, este de 30 868 ha. Din totalul acestora, 7 715 ha reprezintă suprafață agricolă în timp ce 23 153 ha reprezintă terenuri neagricole. Din perspectivă procentuală, ponderea terenurilor agricole în total suprafață este de aproximativ 1/4 în timp ce terenurile neagricole de pe suprafața orașului Petrila reprezintă 3/4 din total.

În raport cu terenurile agricole ale orașului, cea mai mare suprafață este ocupată de pășuni, acestea reprezentând o pondere de aproape 60% (în valori brute, pășunile ocupă o suprafață de 4 538 ha).

Terenurile neagricole ale Orașului Petrila sunt formate cu precădere din **păduri și altă vegetație forestieră**. Această suprafață reprezintă o pondere de aproape 90%, reprezentând o suprafață totală de 20 532 ha.

2.2.6. Turismul

Tab. 6. Evoluția structurilor de primire turistică în funcție de tipurile de structuri din Orașul Petrla

	2011	2016	2023
Total	1	1	2
Apartamente si camere de inchiriat	0	0	1
Cabane turistice	1	1	1

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Informațiile furnizate de Institutul Național de Statistică indică o prezență foarte slabă a sectorului turistic în cadrul orașului Petrla. De altfel, din perspectivă economică, datele statistice indică pentru anul 2022 un număr total de doar 48 de agenți economici ce activează în domeniul hoteluri și restaurante, reprezentând doar 6,1% din numărul agenților economici din oraș. Din perspectiva cifrei de afaceri, aportul domeniului hoteluri și restaurante la cifra de afaceri a orașului este de doar 2,3% în anul 2022, profitul fiind de 3,25% (adică aproape 1 milion de lei).

Pe teritoriul acestui oraș sunt raportate, în anul 2023, un total de doar 2 structuri de primire turistică, reprezentând o unitate formată din apartamente/camere de închiriat și o cabană turistică. Capacitatea turistică este de 34 de locuri, dintre care 16 locuri sunt alocate apartamentelor și camerelor de închiriat și 18 sunt alocate cabanei turistice.

Tab. 7. Evoluția capacității de cazare turistică din Orașul Petrla, în funcție de tipurile de structuri

	2011	2016	2023
Total	27	27	34
Apartamente si camere de închiriat	0	0	16
Cabane turistice	27	27	18

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

Cu toate că prezența turismului este foarte slabă la nivelul Orașului Petrla, în intervalul 2011-2023 se remarcă o evoluție ușoară din perspectiva capacității turistice. Totuși, din perspectiva numărului de sosiri în unitățile turistice din acest oraș, datele indică o scădere foarte pronunțată, afectat fiind cu precădere intervalul 2016-2023. Datele furnizate de INS, baza de date Tempo oferă informații doar până în anul 2021, când numărul sosirilor turiștilor în structurile de primire este de doar 64, aproape de 10 ori mai mic decât numărul sosirilor înregistrate în 2016.

Tab. 8. Evoluția numărului de sosri ale turiștilor în structurile de primire turistică din Orașul Petrla

	2011	2016	2021
Total	577	621	64
Cabane turistice	577	621	64

Sursa. Prelucrare proiectant, INS, Baza de date Tempo

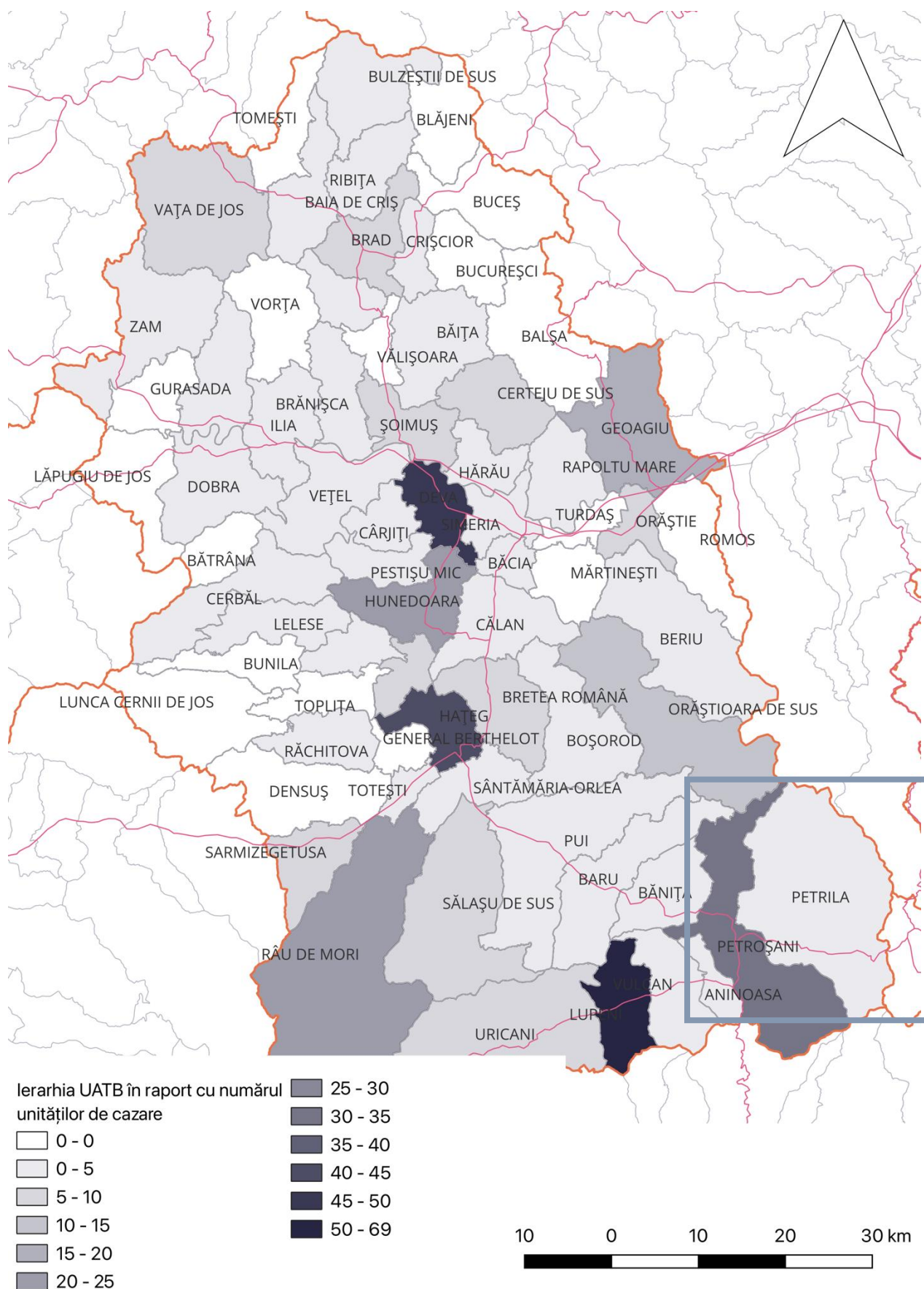


Fig. 34. Ierarhia UATB-urilor din Județul Hunedoara în raport cu numărul unităților de cazare
Sursa. INS, Baza de date Tempo. Prelucrare proiectant

Cu toate că resursele turistice locale din Orașul Petrila nu sunt numeroase – *așa cum se observă în datele prezentate anterior* – această zonă prezintă avantajul proximității față de Municipiul Petroșani (inclusiv stațiunea Parâng) și a diferitelor resurse turistice din Depresiunea Petroșani.

În **Fig. 34**, prezentată anterior, se remarcă o concentrare mare de unități de cazare în special în Municipiul Lupeni (69 de unități), Municipiul Deva (46 de unități), orașul Hațeg (44 de unități). Alte zone ce concentrează numere ridicate de unități de cazare sunt Municipiul Petroșani (32 de unități de cazare) și Hunedoara (25 de unități de cazare).

Potențialul turistic al zonei este dat de elementele etnografice, patrimoniul construit și lacurile artificiale. Printre principalele zone valoroase ale Depresiunii Petroșani, din perspectivă antropică, se remarcă:

- Monumente și situri arheologice (fortificația dacică de la Bănița, situată pe Dealul Bolii)
- Monumente și ansambluri de arhitectură (spre exemplu, turnul medieval de apărare din satul Crivadia, comuna Bănița, ce datează din secolul al XV-lea, clădirea Muzeului Mineritului, 1920, Municipiul Petroșani, Teatrul I.D. Sârgu, bisericile de lemn din Petroșani și Lupeni)
- Case memoriale (casa memorială I.D.Sârbu din Orașul Petrila)
- Zone istorice urbane și rurale (cartierul de locuințe muncitorești *Colonia* din Petroșani, datând de la sfârșitul secolului al XIX-lea)

Potențialul turistic natural este chiar mai valoros, regiunea dispunând de variate elemente de potențial turistic natural. *„Relieful glaciar este prezent în sectoarele înalte ale munților Retezat (la limita nord-vestică a regiunii studiate), Șureanu și Parâng. În Munții Parâng, se remarcă complexe glaciare din bazinul de obârșie al Jieșului (Mija, Sliveiul, Roșiile și Ghereșu). În Munții Șureanu, circurile Aușel și Dobraia, cu orientare sudică, sunt mai puțin conturate, având origine glacio-nivală”*.⁴

2.2.7.Evoluția și caracteristicile activităților economice din zona Minei Petrila și vecinătăți

Conform informațiilor furnizate de Primăria Orașului Petrila, în zona fostei E.M.Petrila activează în prezent un total de 9 agenți economici. Aceștia sunt:

- S.C. DOMINIC SERVICE S.R.L. – întreținerea și repararea autovehiculelor, strada Mesteacănului, nr 33B – cifră de afaceri de 166 627 lei, profit 3 784 lei în anul 2023⁵

⁴ Trufaș, 1986 în Costache, A, 2020, *Vulnerabilitatea așezărilor umane și riscurile sociale în Depresiunea Petroșani, Târgoviște, pp. 80-82*

⁵ Termene.ro

- S.C. GOLD AVANTAJ SERVICE S.R.L. – întreținerea și repararea autovehiculelor, strada Mesteacănului, nr 30B – cifră de afaceri de 119 318 lei, profit 0,00 lei în anul 2023
- S.C. SORIN SĂBIUȚĂ S.R.L. – întreținerea și repararea autovehiculelor, depozitări, comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate Strada Mesteacănului – cifră de afaceri de 551 697 lei, profit net de 1 476 lei în 2023
- S.C. ELYON WERKSTATT S.R.L. – întreținerea și repararea autovehiculelor, strada Mesteacănului, nr 30B – cifră de afaceri de 563 396 lei, profit net 0,00 lei în 2023
- S.C. TÂMPLĂRIE CREATIV 2019 S.R.L. – fabricarea de mobilă pentru bucătării, holuri, dormitoare, dulgherie, Strada Mesteacănului nr 30B – cifră de afaceri de 417 147 lei, profit net de 123 387 lei în 2023
- ASOCIAȚIA PESCARILOR SPORTIVI PRO PESCAR – pescuit sportiv, strada Dealul Maleiei
- S.C. ȘERBĂNUȘTI FISHING S.R.L. – acvacultură în ape dulci, activități recreative distractive, pescuit sportiv – cifră de afaceri de 21 593 lei, profit net 0,00 lei în 2023
- S.C. CARPATHIAN HORSE TREKKING S.R.L. – pregătire călărie, învățare activități recreative, echitație, Dealul Maleiei – cifră de afaceri și profit net 0,00 lei în 2023

Așa cum se observă în lista prezentată anterior, principalele activități din zona fostei Mine Petrila sunt **întreținerea și repararea autovehiculelor, pescuit sportiv, acvacultură și fabricarea de mobilă**. Activitățile sunt variate însă reduse numeric, fiind vorba despre o zonă ușor segregată din punct de vedere spațial față de zonele constituite ale orașului. Totodată, se remarcă legăturile rutiere reduse cu trupul principal al Orașului Petrila, Jiul de Est fiind, în prezent, o barieră structurală la nivel zona. Principala legătură rutieră existentă în prezent este Strada Minei, care face legătura peste Jiul de Est dintre fosta E.M. Petrila și țesutul constituit al Orașului Petrila.

2.3. Management și marketing urban

2.3.1. Rolul Minei Petrila în consolidarea identității orașului

Mina Petrila este o parte importantă a istoriei Orașului Petrila. Înființată în anul 1886 de către Societatea Anonimă de Mine și Furnale din Petroșani, în timpul imperiului Austro-Ungar, această mină este una dintre cele mai vechi și importante mine de cărbune de pe Valea Jiului. Istoria sa este în directă legătură cu istoria dezvoltării industriale din regiune, având un impact semnificativ asupra comunității locale.

De-a lungul perioadei industriale din România, de-a lungul secolului XX până la căderea regimului Comunist, zonele miniere între care și E.M. Petrila au cunoscut o ascensiune semnificativă. În perioada interbelică Mina Petrila a cunoscut o ascensiune rapidă datorită cererii crescânde de cărbune. Concomitent, modernizarea tehnologiei de extracție a permis creșterea productivității și, deci, evoluția rapidă a zonei miniere. Începând cu anul 1948, după naționalizarea resurselor, Mina Petrila a intrat în administrarea statului român, beneficiind de investiții numeroase în infrastructura minieră. Apogeul activității miniere în Valea Jiului a fost înregistrat după anii 1970 și până la căderea regimului comunist⁶.

Începând cu anii 1990, industria minieră din România a intrat într-un declin accelerat. În intervalul 1990-2015, reducerea activității miniere a condus la scăderea forței de muncă, culminând cu închiderea minei Petrila în luna octombrie 2015. Așa cum am precizat anterior în cadrul lucrării, numărul de salariați din Orașul Petrila s-a găsit pe o pantă descendentă pronunțată în perioada recentă, în timp ce datele privind numărul de angajați ai agenților economici din oraș indică creșteri relativ substanțiale (a se vedea *capitolul 2.2.4. privind forța de muncă din Orașul Petrila*).

Închiderea Minei Petrila în anul 2015 a schimbat substanțial profilul economic al orașului. În anul 2022, principalele domenii de activitate în care sunt angajați locuitorii din Petrila sunt **comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor și industrie prelucrătoare (fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții, fabricarea pâinii)**. Totodată, numărul salariaților din această unitate administrativ-teritorială a scăzut cu aproape 39% în intervalul 2011-2022, de la 3.599 persoane la doar 2.596 persoane. În cifre brute, numărul salariaților din zonă a scăzut cu puțin peste 1.000 de persoane. „*Ca urmare a politicilor de închidere a minelor neprofitabile, Mina Petrila și-a încetat activitatea în data de 31 Octombrie 2015 iar numărul șomerilor în Petrila a crescut până la aproape 1.000 de persoane*”⁷.

⁶ Păun-Constantinescu, I, Dascălu, D, Sucală, C (2017) *An Activist Perspective on Industrial Heritage in Petrila, a Romanian Mining City*, in *The Public Historian* 39.4 (2017), pp. 114-141

⁷ Lazăr, M, Faur, F (2016) *Petrila Mine's industrial heritage – source of sustainable development for the community*

Situația Minei Petrila în prezent (anul 2024), la aproape 10 ani de la închidere

Începând cu anul 2015, când Mina Petrila a fost închisă, clădirile au fost abandonate. Cu toate acestea, valoarea culturală și istorică a acestei mine a fost recunoscută, aceasta fiind inclusă într-un proiect de conservare și conversie funcțională, ce vizează transformarea Minei Petrila într-un spațiu turistic și cultural.

Inițial, închiderea minei a presupus și un plan de demolare a clădirilor și instalațiilor din acel perimetru. Dată fiind valoarea de patrimoniu a acestor clădiri, societatea civilă s-a opus demolărilor, generând astfel, în anul 2012, demararea proiectului de salvare și regenerare a patrimoniului industrial minier din Petrila.

Proiectul „*Petrila, patrimoniul industrial ca sursă a regenerării urbane*” s-a desfășurat pe parcursul a trei ani și a fost rezultatul a numeroase acțiuni comune. În luna octombrie 2012 are loc Atelierul național: Analiză multidisciplinară, aducând laolaltă 33 de participanți, 6 universități, 18 invitați și 8 coordonatori. Ulterior, în luna mai 2013 are loc un al doilea atelier internațional, Cinci scenarii pentru Mina Petrila, ce a adus împreună de data aceasta 22 de participanți, 4 universități, 5 invitați și 6 coordonatori. În luna Iulie 2013 este organizat Atelierul Releveu, cu 14 participanți ce marchează întocmirea studiului de prefezabilitate pentru E.M.Petrila. Ulterior, în luna Noiembrie 2013, la Cluj-Napoca a fost organizată expoziția extracția culturală Petrila. Studiul istoric ce a avut ca scop clasarea ca monument istoric a E.M. Petrila a fost elaborat în intervalul Ianuarie-Mai 2014.

Astfel, în luna aprilie 2015 a fost emis avizul favorabil de clasare din partea Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice. Conform Ordinului 2823/2015 privind clasarea în Lista monumentelor istorice, categoria ansamblu, grupa valorică A, a Exploatării Miniere Petrila, ansamblul situat în Str. Minei nr. 2, orașul Petrila, Județul Hunedoara, se clasează ansamblul cu următoarele subcomponente:

- **Atelierele mecanice, grupa valorică B**
- **Clădirea compresoarelor vechi și termocentrala cu coșul de fum, grupa valorică A**
- **Mina Deak, grupa valorică A**
- **Puțul nou cu schip, grupa valorică B**
- **Puțul centru (turnul și hala), grupa valorică B**
- **Preparația veche, grupa valorică B**

Importanța regenerării urbane în fostele zone industriale

Conceptul de regenerare urbană este definit la nivelul Uniunii Europene ca „o viziune și acțiuni cuprinzătoare și integrate care duc la rezolvarea problemelor urbane și care

*au drept principal scop ameliorarea durabilă din punct de vedere economic, fizic, social și de mediu a unei zone care a fost schimbată*⁸ (Roberts, Sykes⁹).

Prin Declarația de la Toledo (*Reuninunea Informală Ministerială privind dezvoltarea urbană, Toledo, 22 iunie 2010*), este evidențiată marea diversitate istorică, geografică, socială și culturală a orașelor europene. Pentru acest fapt, planurile sau programele de regenerare urbană integrată trebuie să beneficieze de dezvoltare și implementare locale „cu referire particulară la stimularea și canalizarea participării publice”¹⁰. Acest fapt presupune acordarea posibilității cetățenilor de a se implica activ în procesul decizional asupra cadrului lor de viață. Declarația de la Toledo menționează faptul că este necesară „*existența anterioară a unui proces deschis și transparent de măsurare și raportare a performanței privind sustenabilitatea către locuitori și alți actori implicați, oferind cetățenilor mai multă responsabilitate și conștientizându-i*”¹¹. Autoritatea și publicul, deci, trebuie să conveargă spre o responsabilitate civică, implicare și cooperare în procesul de dezvoltare urbană.

Conceptul de regenerare urbană a suferit multiple modificări de-a lungul timpului, accepțiunea sa însăși, la nivelul Europei, diferind în proporții foarte mari. Astfel, acest concept a evoluat de la simple renovări și reabilitări ale unor spații degradate, către restructurări ale spațiilor urbane, reevaluări ale bazelor economice ale orașelor, ale imaginii acestora, prin participarea locuitorilor și prin implicarea acestora în procesul ce definește contextul multifuncțional¹².

Forma și structura spațiilor industriale, alături de spațiile deschise de care acestea beneficiază în general, conduc la posibilități multiple de conversie funcțională. Între cele mai des întâlnite funcțiuni se numără *comerțul, industria, locuirea, spațiile de birouri, spațiile culturale, muzeele*¹³.

2.3.2. Integrarea Minei Petrila în strategii de dezvoltare la nivel județean, periurban (Valea Jiului) și local

Asociația pentru Dezvoltarea Teritorială Integrată Valea Jiului (ADTVJ) este o organizație non-guvernamentală dedicată promovării dezvoltării durabile și integrate a zonei Valea Jiului. Activitatea asociației se concertează pe mai multe direcții între care revitalizarea economică, protecția mediului, promovarea patrimoniului cultural și

⁸ Roberts, P, Sykes, H (2000) *Urban regeneration : a handbook*, SAGE Publications, London, p. 17

⁹ **Peter Roberts** este profesor de planificare strategică europeană la Școala de Planificare Urbană și Regională, Universitatea Dundee și președinte al Asociației Britanice a Regenerării Urbane „Best Practice Committee”. **Sir Hugh Sykes** a fost președintele Corporației pentru Dezvoltare din Sheffield.

¹⁰ Declarația de la Toledo, 2010, p. 18

¹¹ Ibidem

¹² Spirescu A., Asanica A., Pelteacu M., Lakatos A., Popa C: Studiul regenerării urbane și impactul asupra mediului și societății privind reconversia clădirilor în România, CNCSIS Contract, Bucharest, 2010

¹³ Lazăr, M, Faur, F (2016) *Petrila Mine's industrial heritage – source of sustainable development for the community*

îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile din zonă. Printre cele mai importante proiecte ale asociației se numără și proiectul de conversie a Minei Petrila, proiectul vizând conservarea și transformarea Minei Petrila într-un centru cultural și turistic. Proiectul vizează atât păstrarea patrimoniului industrial cât și revitalizarea economică a zonei și dezvoltarea sa turistică.

Conform informațiilor furnizate de Asociația pentru Dezvoltarea Teritorială Integrată Valea Jiului, Orașul Petrila reprezintă „*un amestec pitoresc de zone urbane și rurale*”¹⁴. Totodată, este menționat patrimoniul industrial de relevanță națională reprezentat de fosta E.M. Petrila, scopul fiind transformarea și valorificarea sa culturală și turistică. Conversia funcțională a Minei Petrila într-o zonă culturală și turistică va contribui semnificativ la dezvoltarea orașului, generând astfel investiții în amenajarea spațiilor publice, infrastructură, turism, noi industrii și moștenire culturală care, prin procesul complex de regenerare urbană, vor conduce la creșterea atractivității orașului pentru toate categoriile de vârstă.

Principalele strategii generate de către Asociația pentru Dezvoltarea Teritorială Integrată Valea Jiului sunt:

- Masterplan pentru Turism All Season în Valea Jiului;
- Strategia de Dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului 2022-2030;
- Strategia Regională de Specializare Integrată a Regiunii Vest 2021-2027;
- Planul Teritorial pentru o Tranziție Justă în Județul Hunedoara.

¹⁴ <https://www.valeajiului.eu/valeajiului>

3. Evidențierea disfuncționalităților și priorităților de intervenție

Orașul Petrla, asemenea multor altor orașe mono funcționale industriale ale căror activitate s-a oprit în trecutul recent, trece printr-un proces accelerat de depopulare și îmbătrânire demografică. Orașul este amplasat în extremitatea sud-estică a Județului Hunedoara, asigurând legătura cu județele Alba, Vâlcea și Gorj deopotrivă.

Cu toate că este, în mod evident, un oraș afectat de procesele de depopulare și îmbătrânire demografică, datele statistice indică o populație relativ numeroasă prin comparație cu alte unități administrativ-teritoriale ale județului, având totodată avantajul învecinării directe cu Municipiul Petroșani (în partea vestică a teritoriului). Petrla, similar celorlalte unități administrativ-teritoriale de pe Valea Jiului, prezintă valori negative ale evoluției numărului de locuitori. Din punct de vedere procentual, populația acestui oraș a scăzut în intervalul 2011-2023 cu aproximativ 14%. Din perspectiva populației rezidente, considerând datele statistice prezente în cadrul recensămintelor, remarcăm faptul că numărul total de locuitori a scăzut tot cu aproximativ 14%, cele mai afectate dintre localitățile componente ale orașului fiind Răscoala și Cîmpa, ce pierd mai mult de un sfert de populație între RPL2011 și RPL2021.

Procesul de îmbătrânire demografică regăsit la nivelul Orașului Petrla se observă atât în creșterea ratei de dependență demografică – *de la 0,35 în anul 2016 la 0,38 în anul 2023* – cât și în creșterea vârstei medii de la 38,77 ani în 2016 la 40,68 ani în 2023. Concomitent, rata de înlocuire demografică este în scădere, de la 1,2 în 2016 la 0,98 în 2023, semn al prezenței unei ponderi din ce în ce mai mici a copiilor prin raportare la populația vârstnică. De altfel, datele statistice furnizate de Institutul Național de Statistică indică o scădere cu aproape 30% a populației de copii (0-14 ani) în intervalul 2011-2023) și cu aproape 15% a populației active (15-64 ani). Populația vârstnică prezintă o tendință ascendentă în intervalul analizat (2011-2023), numărul vârstnicilor fiind mai mare cu aproape 12%. În general, însă, populația Orașului Petrla a scăzut, așa cum am precizat anterior, cu aproximativ 14%.

Analiza datelor privind mișcarea naturală și migratorie a populației indică tendințe descendente accentuate pentru ambele categorii de valori. Astfel, atât rata sporului natural cât și rata migrației nete prezintă valori negative pe tot parcursul intervalului 2011-2022, în cadrul analizei comparative remarcându-se totuși o tendință mai accentuată de scădere a valorilor ratei sporului natural față de cele ale ratei migrației nete.

Din perspectiva marginalizării populației, datele statistice menționează existența a trei categorii de zone marginalizate pe teritoriul Orașului Petrla: zone de tip ghetou cu blocuri, zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori, zone de locuințe sociale modernizate. În proximitatea Minei Petrla, ce face subiectul prezentului studiu, se găsește cu precădere prima categorie, cea a zonelor de tip ghetou de blocuri. Conform

informațiilor furnizate de Atlasul zonelor urbane marginalizate, în proximitate se află Zona Prundului, ce adăpostește aproximativ 350 de locuitori. Totodată, așa cum am precizat anterior, în vecinătatea sudică a fostei E.M. Petrila se găsește și ZUM Bosnia, aflată pe teritoriul administrativ al Municipiului Petroșani. În cadrul acestei zone se găsesc un total de aproximativ 587 de persoane, fiind o zonă de tip ghetou în foste colonii de muncitori.

Din perspectivă economică, datele statistice furnizate de ONRC indică prezența a aproximativ 787 de agenți economici pe teritoriul Orașului Petrila. Numărul agenților economici este în creștere, în perioada 2011-2022, informațiile indicând și creșteri ale cifrei de afaceri și ale profitului net înregistrat de agenții economici din acest oraș. Totodată, cu toate că sfârșitul anului 2015 a marcat închiderea minei Petrila și disponibilizarea unui număr mare de salariați, se remarcă o ușoară creștere a numărului angajaților din cadrul companiilor de pe teritoriul Orașului Petrila, contribuind astfel la compensarea parțială a locurilor de muncă rămase vacante în urma închiderii minei. Cu toate acestea, însă, evoluția numărului de salariați prezintă o pantă pronunțat descendentă, în special în intervalul 2013-2022. În această perioadă, conform datelor furnizate de INS, baza de date Tempo, Orașul Petrila a pierdut un total de 1.000 de salariați.

4. Propuneri de eliminare sau diminuare a disfuncționalităților

Orașul Petrila prezintă o serie de avantaje și competențe distinctive ce pot ajuta evoluția ulterioară a orașului. Din perspectivă socio-economică, cele mai importante disfuncții sunt îmbătrânirea demografică și depopularea, alături de scăderea forței de muncă și reducerea locurilor de muncă din oraș.

Cea mai importantă competență distinctivă a orașului este chiar Mina Petrila, a cărei activitate a încetat la sfârșitul anului 2015. Între timp, șapte dintre clădirile aflate în perimetrul minei au fost clasate ca monumente de patrimoniu clasa A, reprezentând adevărate valori pentru teritoriul orașului. Petrila prezintă o economie în creștere, principalele domenii de activitate, generatoare de profit, fiind agricultura, silvicultura și pescuitul, industria prelucrătoare, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, construcții, transport și depozitare și informații și comunicații.

Așa cum se poate observa, economia orașului pare a se diversifica semnificativ, evoluția domeniilor menționate anterior fiind rapidă. Cu toate acestea, Petrila prezintă și un important potențial turistic și cultural, unic la nivel regional și chiar național, nevalorificat suficient. Se recomandă sporirea dotărilor și facilităților de petrecere a timpului liber, dotărilor culturale și recreative pentru toate categoriile de vârstă, contribuind astfel la creșterea cifrei de afaceri și profitului domeniului hoteluri și restaurante, aflat în prezent în ascensiune, însă insuficient dezvoltat. Profitul net înregistrat de acest domeniu în anul 2022 nu reprezintă decât 3,25% din profitul net al agenților economici din oraș, fiind pe locul al VIII-lea în clasamentul realizat la nivelul orașului.

5. Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare

5.1. Prognoze socio-demografice

5.1.1. Varianța realistă

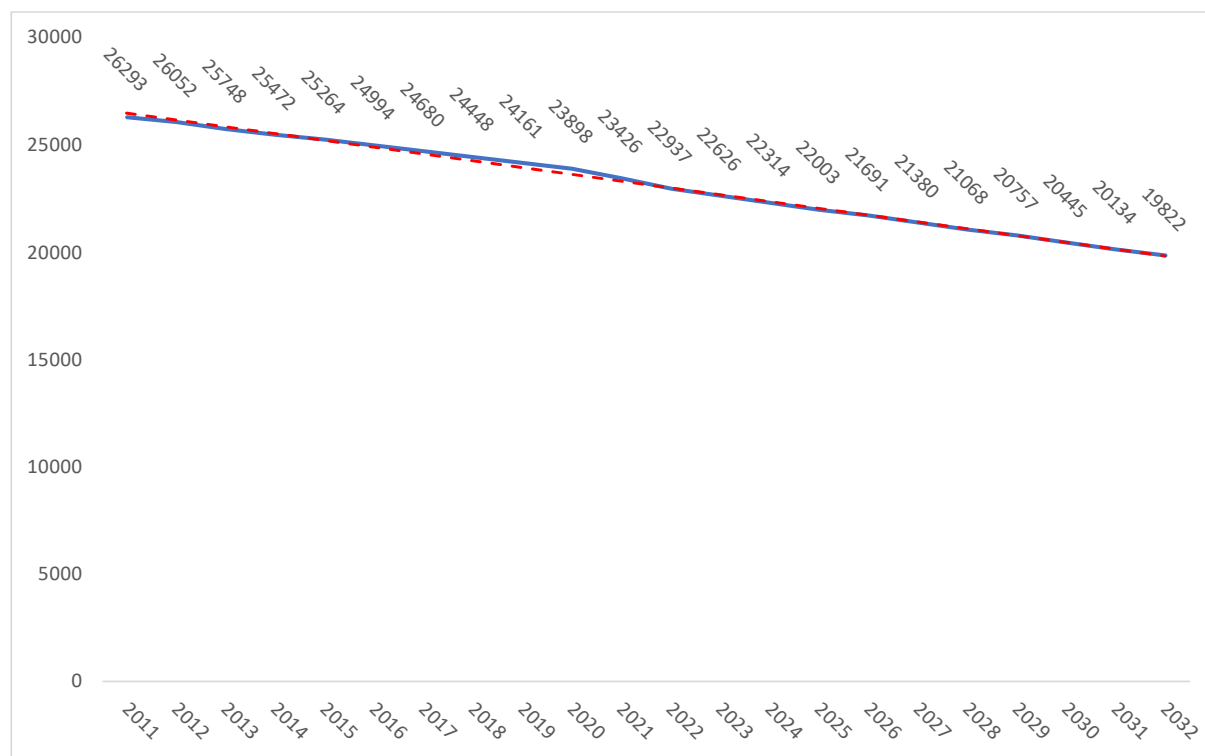


Fig. 35. Prognoza evoluției populației Orașului Petrila, în variantă realistă. Orizont 2032.

Sursa. INS, Baza de date Tempo. Prelucrare proiectant

Pentru a realiza prognoza populației **Orașului Petrila** din **Județul Hunedoara** s-a analizat evoluția populației în perioada precedentă, **respectiv mișcarea naturală și migratorie**. Sporurile natural și migratoriu s-au considerat constante pentru perioada previzionată. S-a stabilit mai întâi sporul mediu anual al populației în ultimii 10 ani, respectiv intervalul **2011-2022**. **Presupunând constant ritmul evoluției numărului de locuitori, aceasta se va diminua în intervalul 2022-2032 cu o rată de -13,46 locuitori la mie (ritm anual de scădere de 311,5 de persoane)**, ajungând la un efectiv de aproximativ **19 822 locuitori** în anul 2032. **Prognoza populației, folosind modelul creșterii tendențiale prin luarea în considerare a sporului mediu anual total (spor natural și migratoriu) se prezintă în Fig. 35, ilustrată mai sus.**

Prognoza indică o scădere constantă a numărului de locuitori pentru perioada următoare. Metoda sporului mediu anual se bazează pe **analiza evoluției populației în perioada precedentă** care relevă **creștere demografică în progresie aritmetică**, considerând sporul mediu anual constant pentru întreaga perioadă.

Tab. 9. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, utilizând modelul de creștere tendențială

	2022	Ritm anual de scădere	2032
Orașul Petrila	22 937	311,5	19 822

Sursa. INS, baza de date Tempo

5.1.2. Varianta optimistă

În varianta optimistă, **ritmul de scădere al populației Orașului Petrila ar căpăta o tendință mai lentă, orașul urmând să piardă doar 300 de locuitori anual.** În acest caz, populația Orașului Petrila ar urma să scadă într-un ritm mult mai lent, ajungând în anul 2032 la un număr total de locuitori de aproximativ 19 937 de persoane.

Tab. 10. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, în varianta optimistă

	2022	Ritm anual de scădere	2032
Orașul Petrila	22 937	300	19 937

Sursa. INS, baza de date Tempo

5.1.3. Varianta pesimistă

În această variantă, **rata de scădere a numărului de locuitori din Orașul Petrila în următorii 10 ani ar urma să fie accelerată.** Așa cum am precizat deseori pe parcursul studiului, Orașul Petrila din Județul Hunedoara prezintă rate ale îmbătrânirii demografice pronunțate, ponderea vârstnicilor fiind în continuă creștere.

În această ipoteză, rata de scădere a numărului de locuitori în următorii 10 ani ar urma să înregistreze valori mai ridicate, de -350 de locuitori anual. Astfel, în această variantă populația Orașului Petrila ar urma să scadă rapid, **ajungând în anul 2032 la un număr total de doar 19 437 locuitori.**

Tab. 11. Prognoza populației Orașului Petrila pentru orizontul 2032, în varianta pesimistă

	2022	Ritm anual de scădere	2032
Orașul Petrila	22 937	350	19 437

Sursa. INS, baza de date Tempo

5.2. Prognoze economice

5.2.1. Prognoza evoluției indicatorilor economici la nivel regional și județean

Prognoza evoluției Produsului Intern Brut (P.I.B.)

Conform datelor furnizate de Eurostat, România urmează, până în anul 2050, să își reducă volumul populației până la 16,33 milioane persoane, urmând ca până în anul 2080, volumul locuitorilor să scadă până la valoarea de 14,53 milioane persoane.

Județul Hunedoara se numără printre zonele țării ce înregistrează rate scăzute de natalitate, care însă înregistrează ușoare creșteri față de valorile raportate în urmă cu 10 ani. Astfel, în anul 2022 este raportată o rată de natalitate¹⁵ de doar 8,1 pentru Județul Hunedoara, mai mare însă față de 2012, când era raportată o rată a natalității de 7,4. Rata natalității analizată pe medii de rezidență scoate în evidență diferențe foarte mari. Astrel, rata natalității pentru mediul urban de rezidență este mai ridicată decât cea pentru mediul rural. Dacă pentru mediul urban de rezidență din Județul Hunedoara, rata natalității este în anul 2022 de 8,5, pentru mediul rural rata natalității este raportată la doar 7,0. În ambele cazuri, rata este mai scăzută față de valoarea înregistrată la nivel național.

În cazul Județului Hunedoara, prognoza pentru anul 2026 indică o creștere a populației ocupate civile medii de la 149 400 de persoane în 2021 la 153 400 de persoane în anul 2026. Populația ocupată din județul Hunedoara este prognozată a reprezenta aproximativ 19,6% din totalul populației ocupate civile medii raportată la nivel de Regiune (782 800 persoane în 2026), fiind în ușoară scădere față de anul 2021 când reprezenta aproximativ 19,94% din totalul populației ocupate civile medii la nivel regional.

Tab. 12. Valoarea produsului intern brut pe județe și regiuni

- Miliarde lei, prețuri curente -

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	1181,9	1396,2	1552,1	1713,7	1858,2	1998,3
Regiunea Vest	110,5	129,7	144,1	159,3	173,0	186,2
Județul Hunedoara	18,4	21,4	23,8	26,3	28,5	30,7

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

Din perspectiva evoluției produsului intern brut, Comisia Națională de Statistică și Prognoză estimează, în luna ianuarie a anului 2023, o creștere la nivel național de la 1181,9 miliarde lei (anul 2021) la 1998,3 miliarde lei (în anul 2026). Regiunea Vest se estimează a înregistra o creștere de la 110,5 miliarde lei (în anul 2021) la 186,2

¹⁵ Rata natalității = numărul de nașcuți-vii dintr-un an raportat la populația de la 1 iulie din statistica curentă și se exprimă în număr de nașcuți-vii la 1000 de locuitori

miliarde lei (în anul 2026). Pentru Județul Hunedoara, estimarea indică o creștere de la 18,4 miliarde lei (în anul 2021) la aproximativ 30,7 miliarde lei (în anul 2026).

Analizat din perspectiva evoluției sale în raport cu numărul de locuitori, PIB-ul înregistrează o schimbare pozitivă, conform datelor furnizate de Comisia Națională de Statistică. Astfel, la nivel național PIB/locuitor va crește de la 12 560 euro/locuitor în 2021 la 20 825 euro/locuitor în 2026. Regiunea Vest înregistrează și ea o creștere din acest punct de vedere, situându-se foarte aproape de valoarea națională. Astfel, în anul 2021 are valoarea de 12 816 euro/locuitor în timp ce în anul 2026 se estimează a crește la valoarea de 21 153 euro/locuitori. Așa cum reiese din datele statistice prezentate, față de media națională, PIB-ul Regiunii Vest este mai ridicat. În cadrul analizei intraregionale, însă, se remarcă faptul că Județul Hunedoara, care raportează al doilea cel mai mic PIB din regiune, are în anul 2021 o valoare de 10 075 euro/locuitori, estimându-se a crește până în anul 2026 până la valoarea de 17 006 euro/locuitor.

Tab. 13. Valoarea produsului intern brut raportat la numărul de locuitori, pe județe și regiuni

- Euro/locuitor -

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	12560	14888	16500	18087	19482	20825
Regiunea Vest	12816	15105	16719	18346	19783	21153
Județul Hunedoara	10075	11897	13265	14619	15837	17006

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

Prognoza evoluției numărului mediu de salariați

La nivel național, prognoza privind evoluția numărului mediu de salariați indică o creștere de la 5 094 300 persoane în anul 2021, la 5 635 000 persoane în anul 2026. Din perspectiva aceasta, regiunea Vest absoarbe un procent mai mic de salariați față de celelalte regiuni ale țării. Astfel, Regiunea Vest are în anul 2021 un număr de 513 100 salariați, estimându-se a crește în anul 2026 până la un număr de 551 900 salariați în anul 2026. Dintre județele Regiunii Vest, Județul Hunedoara acoperă unul dintre cele mai mici procente de salariați. Astfel, Județul Hunedoara asigură doar 101 500 de salariați în anul 2021, numărul acestora urmând a crește până la valoarea de 105 200 de salariați în anul 2026.

Tab. 14. Numărul mediu de salariați la nivel național, pe județe și pe regiuni

- Mii persoane -

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	5094,3	5175,0	5252,0	5383,0	5523,0	5635,0
Regiunea Vest	513,1	517,8	521,9	532,0	542,7	551,9
Județul Hunedoara	101,5	101,8	102,0	103,3	104,3	105,2

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

Prognoza evoluției ratei șomajului înregistrată la sfârșitul anului (%)

La nivel național, în intervalul 2021-2026, se prognozează reducerea ratei șomajului. Astfel, dacă în anul 2021 numărul șomerilor la nivel național era de 234 800 persoane, în anul 2026 numărul acestora se estimează a ajunge la doar 190 000.

Numărul șomerilor din Regiunea Vest urmează să scadă în intervalul 2021-2026. Dacă în anul 2021 numărul acestora este de 14 200 persoane, se prognozează ca în anul 2026 numărul șomerilor să scadă până la 11 500 persoane. Cei mai puțini șomeri sunt prognozați a fi în Județul Timiș, dintre județele regiunii Vest. Județul Hunedoara raportează, conform prognozei realizate de Comisia Națională pentru Strategie și Prognoză, cel mai mare număr de șomeri la nivel regional. Astfel, dacă în anul 2021 se raportează a fi la nivelul acestui județ aproximativ 6 200 de șomeri, pentru anul 2026 se estimează ca numărul șomerilor să ajungă până la 5 800 de persoane șomere. Prin raportare la numărul de șomeri din regiune, cei din Județul Hunedoara reprezintă o pondere de peste 50%, menținează Comisia Națională pentru Strategie și Prognoză.

Tab. 15. Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului la nivel național, pe județe și pe regiuni

- Mii persoane -

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	234,8	227,0	215,0	209,0	201,0	190,0
Regiunea Vest	14,2	13,5	13,0	12,7	12,2	11,5
Județul Hunedoara	6,2	6,2	6,1	6,0	5,9	5,8

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

Tab. 16. Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului la nivel național, pe județe și pe regiuni

- %.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	3,0	2,9	2,7	2,6	2,4	2,3
Regiunea Vest	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4
Rata șomajului în Județul Hunedoara	4,0	3,8	3,7	3,6	3,4	3,2

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

Din perspectiva evoluției ratei șomajului, la nivelul Regiunii Vest se estimează o scădere de la 1,9% în anul 2021 până la 1,4% în anul 2026. Așa cum se observă în Tab. 16, prezentat anterior, rata șomajului la nivelul regiunii Vest este mai scăzută decât cea înregistrată și estimată pentru anul 2026 la nivel național. Totuși, în cadrul Regiunii, rata șomajului este mai ridicată în cadrul Județului Hunedoara, această valoare fiind, de altfel, cea mai mare dintre județele regiunii. Rata șomajului din Județul Hunedoara depășește la nivelul anului 2021 media națională cu aproximativ 1%, estimându-se ca până în anul 2026 să se mențină la valori mult mai ridicate decât media națională și în special decât media regională.

Prognoza evoluției câștigului salarial mediu net lunar (lei/salariat)

Prognoza evoluției câștigului salarial net la nivel național indică o creștere de la 3 416 lei/salariat în anul 2021, la 4 235 lei/salariat în anul 2023, urmând să crească până la valoarea de 5 451 lei/salariat în anul 2026. Valoarea salarială din Regiunea Vest se situează puțin sub valoarea națională. Totuși, aceasta crește de la 3 313 lei/salariat în anul 2021 la 5 333 lei/salariat în anul 2026. Județul Hunedoara înregistrează cea mai mică valoare din perspectiva salariului mediu net din Regiunea Vest. Astfel, în anul 2021, valoarea salariului mediu net lunar din Județul Hunedoara este de 2 731 lei/salariat. Prognoza indică o creștere a salariului mediu net lunar, până în anul 2026 acesta urmând să evolueze până la 4 231 lei/salariat.

Tab. 17. Câștigul salarial mediu net la nivel național, județean și regional

- Lei/salariat -

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
România	3416	3801	4235	2686	5071	5451
Regiunea Vest	3313	3690	4118	4566	4951	5333
Județul Hunedoara	2731	2996	3298	3642	3940	4231

Sursa. Comisia Națională de Statistică și Prognoză, ianuarie 2023

5.2.2. Evoluția economiei orașului Petrila

Luând în considerare tendințele de dezvoltare identificate la nivelul Orașului Petrila din Județul Hunedoara, putem identifica următoarele direcții în planul economic al acestei unități administrativ-teritoriale:

- Tendința de dezvoltare economică este una pozitivă, deși trendul de creștere este relativ lent, îngreunat fiind de o tendință accelerată de îmbătrânire demografică, o scădere pronunțată a forței de muncă și o creștere a populației vârstnice dependente. Închiderea Minei Petrila din anul 2015 a condus la numeroase disponibilizări, observându-se, de altfel, scăderea rapidă a numărului de salariați din cadrul acestui oraș. Cu toate acestea, numărul agenților economici din oraș este în creștere, remarcându-se evoluția cifrei de afaceri și a profitului net în intervalul 2011-2022.
- Localitatea beneficiază de o amplasare geografică favorabilă, fiind situată în proximitatea Municipiului Petroșani, un important centru economic al județului. Cu toate acestea, orașul nu și-a exploatat la potențial maxim avantajele din cadrul județului, fapt ce trebuie să reprezinte o prioritate pentru dezvoltarea sa ulterioară. Totodată, prezența Minei Petrila pe teritoriul său este un adevărat potențial de dezvoltare culturală și turistică, susținut și de declararea a 7 monumente istorice (un ansamblu și 6 monumente de arhitectură) pe teritoriul său. Mina Petrila este cea mai veche și mai adâncă mină de pe Valea Jiului, fiind un element emblematic pentru patrimoniul industrial al zonei, cu reprezentativitate la nivel național.

- În plan local, Orașul Petrila înregistrează un număr prea mic de grădinițe. Conform estimărilor realizate în acord cu numărul de locuitori și cu distribuția pe categorii de vârstă, la nivel local necesarul de grădinițe ar fi de aproximativ 5-7 grădinițe. Conform datelor furnizate de ISJ Hunedoara, momentan în oraș există o singură grădiniță, rezultând un deficit major de unități pentru educație preșcolară la nivelul orașului Petrila. Similar, în acest oraș nu există în prezent nicio unitate de învățământ antepreșcolar, conform datelor înregistrate. Necesarul rezultat conform estimărilor raportate la numărul de locuitori din categoria specifică de vârstă este de aproximativ 2 sau 3 astfel de unități de învățământ.
- Conform datelor furnizate în cadrul prezentului studiu, Orașul Petrila înregistrează o medie de un medic de familie la aproximativ 2500 de locuitori, aceasta fiind mai mică decât mediile județene și naționale, unde numărul este raportat ca fiind de 1 medic de familie la 2000 de locuitori. Se recomandă, deci, sporirea dotărilor pentru sănătate în planul localității, dată fiind în special tendința accentuată de îmbătrânire demografică raportată la nivelul orașului.

Dată fiind tendința la nivel județean și regional, vorbind aici despre regiunea Vest și Județul Hunedoara, Orașul Petrila prezintă riscul îmbătrânirii demografice și pierderii forței de muncă din plan local în favoarea altor unități administrativ-teritoriale din proximitate. Dezvoltarea accesibilității și a transportului în comun regional va juca, astfel, un rol esențial în creșterea atractivității localității, atât pe plan economic cât și în planul locuirii permanente sau de week-end. Totodată, este necesară atragerea de noi investitori precum și dezvoltarea dotărilor și serviciilor complementare locuirii, încurajându-se astfel instalarea în cadrul orașului a familiilor tinere cu copii, ce vor putea contribui la dezvoltarea economică viitoare a orașului.

Orașul Petrila, așa cum am subliniat anterior, prezintă un deficit în ceea ce privește dotările pentru sănătate și educație, deficit ce poate fi redus prin suplimentarea acestor dotări în zonele aflate în prezent în transformare și dezvoltare. Totodată, atractivitatea orașului poate fi reactivată prin inserția de funcțiuni potrivite tuturor categoriilor de vârstă. O atenție specială trebuie acordată categoriei vârstnicilor – 65 ani și peste – care din punct de vedere statistic înregistrează creșteri de aproape 12% în decursul ultimilor 10 ani, prezentând totodată o tendință ascendentă ca pondere. Numărul de salariați din Orașul Petrila este în scădere, indică datele furnizate de Institutul Național de Statistică. O atenție sporită ar putea fi acordată creșterii numărului de locuri de muncă prin dezvoltarea de activități similare sau complementare profilului funcțional actual al zonei precum și profilului anterior închiderii minei. Sunt necesare activități de conversie profesională pentru foștii angajați ai minei ce doresc să locuiască în continuare în oraș și care vizează reinserția pe piața muncii sau desfășurarea unor activități complementare.

Bibliografie

- Banca Mondială (n.d.). *Comunități marginalizate din zone urbane și rurale. Potențialul IT pentru o creștere economică sustenabilă*. Obtegnî da MapJornal: <https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=a7ab584e3f3e455d996bb13a1b632e00>
- Cara, E., & Spătaru, A. (2012). Măsurarea impactului descentralizării asupra echității și egalității populației. *Economica*, 4 (82), 22-31.
- Chelcea, S. (2020). *Opinia publică. Persuasiune, propagandă, manipulare*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale "Ion I.C. Brătianu".
- Costache, A (2020) *Vulnerabilitatea așezărilor umane și riscurile sociale în Depresiunea Petroșani*. Târgoviște: Editura Transversal
- Cristea, M., Mare, C., Moldovan, C., China, A., Farole, T., Vințan, A., . . . Ionescu-Heroiu, M. (2017). *Orașe-Magnet. Migrație și navetism în România*. București: World Bank Group.
- Derer, P. (1985). *Locuirea urbană. Schiță pentru o abordare evolutivă* (Ediția I ed.). București: Editura Tehnică București.
- Doltu, C. (2011). *Mediul rural între supraviețuire și oportunități de afaceri*. Obtegnî 12. mai 2020 da http://www.catalactica.org.ro/files/mediul_rural_intre_supravietuire_si_oportunitati_d.pdf
- Duduciuc, A., Ivan, L., & Chelcea, S. (2013). *Psihologie socială. Studiu interacțiunilor umane*. București: comunicare.ro.
- Erdeli, G. (1999). *Dicționar de geografie umană*. București: Corint.
- Comisia Europeană (26. 02 2020). *Raportul de țară din 2020 privind România*. Obtegnî da [ec.europa.eu: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-country-report-romania_ro.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-country-report-romania_ro.pdf)
- Ionescu-Heroiu, M., Neagu, M., Burduja, S., Sandu, D., Moldovan, C., Man, T., & Rusu, R. (n.d.). *Polii de Creștere*.
- Pănă, M. (07. 03 2021). *PIB-ul pe regiuni în România, între 44% și 160% din media UE. Bucureștiul, peste Berlin, Roma sau Viena*. Obtegnî da [cursdeguvernare.ro: https://cursdeguvernare.ro/pib-ul-pe-regiuni-in-romania-intre-44-si-160-din-media-ue-bucurestiul-pest-berlin-roma-sau-viena.html](https://cursdeguvernare.ro/pib-ul-pe-regiuni-in-romania-intre-44-si-160-din-media-ue-bucurestiul-pest-berlin-roma-sau-viena.html)
- Roberts, P, Sykes, H (2000) *Urban regeneration : a handbook*, SAGE Publications, London

Anexe

Definire termeni

În conformitate cu specificațiile OUG 44 din 16 aprilie 2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea clasificării activităților din economia națională - C.A.E.N. și în conformitate cu Institutul Național de Statistică, termenii și expresiile utilizați în prezentul studiu au următoarele semnificații:

1. *Activitate economică* – activitatea agricolă, industrială, comercială, desfășurată pentru obținerea unor bunuri sau servicii a căror valoare poate fi exprimată în bani și care sunt destinate vânzării ori schimbului pe piețele organizate sau unor beneficiari determinați ori determinabili, în scopul obținerii unui profit.
2. *Activitatea productivă* - este acțiunea rezultată dintr-o anumită combinație a factorilor de producție care conduc la crearea de bunuri sau servicii determinate. O activitate productivă se caracterizează prin intrări de produse (bunuri și servicii), un process de producție și produse create.
3. *C.A.E.N.*¹⁶ - Clasificarea activităților din economia națională (C.A.E.N.) asigură identificarea tuturor activităților și codificarea lor într-un sistem unitar. Aceasta permite organizarea, raționalizarea și informatizarea fluxurilor informaționale economico-sociale, crearea facilităților de prelucrare pentru integrarea în sistemele naționale și internaționale de prezentare și analiză a informațiilor. În C.A.E.N., activitățile economico-sociale sunt grupate pe cinci trepte (secțiuni, subsecțiuni, diviziuni, grupe și clase). Acestea sunt constituite după principiul omogenității ca totalitate de activități care au drept caracteristici comune: natura bunurilor și serviciilor prestate; modul de folosire al bunurilor și serviciilor; materia primă, procesele tehnologice, organizarea și finanțarea producției.
4. *Codul C.A.E.N.* – clasificarea activităților din economia națională, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea clasificării activităților din economia națională - C.A.E.N., cu modificările ulterioare.
5. *Indicator* – expresie numerică cu ajutorul căreia se caracterizează cantitativ un fenomen social-economic din punct de vedere al compoziției structurii, schimbării în timp, al legăturilor reciproce cu alte fenomene, etc.¹⁷

¹⁶ C.A.E.N. reprezintă acronimul utilizat pentru a desemna clasificarea statistică națională a activităților economice din România. Această clasificare a fost proiectată pentru a permite gruparea pe criterii de omogenitate a datelor referitoare la "unități statistice". Clasificarea asigură baza pentru pregătirea unei game largi de date statistice (producție, factori de producție, formarea de capital și tranzacțiile financiare) ale acestor unități.

¹⁷ Dicționarul explicativ al limbii române, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1987

6. *Indice* - Mărima rezultată din raportarea a două niveluri diferite ale unui indicator, reflectând variația acestuia în timp sau în spațiu. Se exprimă de regulă în procente, dar poate fi determinat și ca mărime medie sau în valori absolute. În raport cu baza de raportare, indicele poate fi: cu bază fixă – raportarea tuturor valorilor intervenite în evoluția unui proces la o perioadă de bază sau de referință – și în lanț – raportarea succesivă a fiecărei valori intervenită în dinamica unui proces la valoarea din perioada anterioară¹⁸.

7. *Întreprinzător* – persoană fizică care organizează o întreprindere economică.

8. *Întreprindere economică* – activitate economică desfășurată în mod organizat, permanent sau sistematic, combinând resurse financiare, forța de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

9. *Întreprindere individuală* – întreprindere economică, fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică.

10. *Întreprindere familială* – întreprindere economică, fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică împreună cu familia sa.

11. *Persoană fizică autorizată* – persoană fizică autorizată să desfășoare orice formă de activitate economică permisă de lege, folosind în principal forța sa de muncă.

12. *Populația ocupată civilă* - toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură etc. Categoriile de persoane incluse sunt: - salariați care lucrează în una din activitățile economiei naționale în unități din sectorul public (integral de stat și public de interes național), mixt, privat, cooperatist, obștesc; - patroni - conducători de unități private - care utilizează pentru realizarea activității forța de muncă salariată; - lucrători pe cont propriu; - lucrători familiali neremunerați. Populația ocupată civilă nu cuprinde cadrele militare și persoanele asimilate acestora (personalul MApN, MAI, SRI, militari în termen), deținuții și salariații organizațiilor politice și obștești.¹⁹

Puncte de lucru – locațiile în care își desfășoară activitatea persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale sau familiale, în cazul în care acestea nu se desfășoară exclusiv la sediul profesional, cu excepția cazului în care se desfășoară comerț ambulant, astfel cum este reglementat de Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, republicată.

¹⁸ Mic lexicon ilustrat a noțiunilor de sistematizare, Ed. Tehnică, București 1983

¹⁹ www.statistici.INSSE.ro